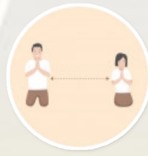

การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชนในยุค *New Normal*

จัดทำโดย

พระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ, ศ.ดร.

หัวหน้าโครงการ

พระมหาประกาศิต สิริเมโธ, ดร. พระมหาสาทร ธมมาทโร, ดร. พระมหาศุภวัฒน์ ฐานวุฑฺโฒ
พระมหาประเสริฐ ราชบุญโญ ผศ.ดร.พุทธชาติ แผนสมบุญ ผศ.ดร.เบญจมาศ สุขสถิตย์
ดร.กฤติยา ถ้ำทอง ดร.สายน้ำผึ้ง รัตนงาม ดร.เรียงดาว ทวะชาติ ดร.ภูษิต ปลื้มรัมย์

สนับสนุนโดย กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

คู่มือ "การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน
ในยุค New Normal"

โดย โครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด

ISBN : 978-616-300-680-6

ที่ปรึกษา พระราชปริยัติกวี, ศ.ดร.
พระเทพศาสนาภิบาล
พระเทพพรเมธี,รศ.ดร.
ดร.ธนกร ศรีสุขใส

ผู้จัดทำ พระมหาบุญเลิศ อินทปด โย, ศ.ดร. และคณะ
จัดทำโดย โครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี ๕๒ ม. ๑
ตำบลไร ชิง อ่าเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

สนับสนุนโดย กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
พิมพ์ครั้งที่ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
จำนวน ๕๐๐ เล่ม

ปกและรูปเล่ม พระมหาประเสริฐ ราชบุณโย

พิมพ์ที่ : หจก.นิตธรรมการพิมพ์

๗๖/๒๕๑-๓ หมู่ที่ ๑๕ ต.บางใหญ่ อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี ๑๑๑๔๐

โทร. ๐-๒๔๐๓-๔๕๖๗-๘, ๐๘๑-๓๐๙-๕๒๑๕

E-mail : niti2512@hotmail.com, niti2512@gmail.com

คำนำ

“โครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด” ดำเนินงานโดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดทำหนังสือเป็นคู่มือการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด เพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติศาสนกิจในยุค New Normal ผลิตสื่อการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด สร้างความตระหนักในการป้องกันและเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ทั้งนี้ การปฏิบัติศาสนกิจดังกล่าว มุ่งเน้นให้ครอบคลุมสังฆกิจและสังฆกรรมตามพุทธบัญญัติทุกประการ และเพื่อเผยแพร่สื่อการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด ให้เกิดการกระตุ้นส่งเสริมให้พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนเกิดการปรับตัวในการใช้ชีวิตยุค New Normal และรณรงค์การใช้สื่อผ่านช่องทางสื่อสารของคณะสงฆ์มหาวิทยาลัยสงฆ์ และสื่อมวลชนที่ส่งเสริมงานด้านพระศาสนา

ตั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้มีพระบรมพุทโธวาทีที่ทรงประทานเมื่อครั้งส่งเหล่าสาวกไปประกาศพระศาสนาครั้งแรกโดยมีใจความสำคัญว่า “จรถ ภิกขเว จาริกัม พุชชนหิตาย พุชชนสุขาย โลกานุกมปาย อตถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสสานัม ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลาย จงจาริกไป เพื่อประโยชน์และความสุขแก่คนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ทั้งหลาย” ดังนั้น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด (COVID 19) จึงต้องเรียนรู้ ปรับตัว และรับมือตามวิถีใหม่แบบ New Normal และหลักในการปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัย และถูกต้องตามหลักสุขอนามัยให้พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในยุค New Normal

ปลอดภัยจากโควิด โครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด ได้จัดทำหนังสือสำหรับเป็นคู่มือในการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในยุค New Normal เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ ส่วนที่หนึ่ง โครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด ส่วนที่สอง การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ตามพุทธประเพณี และส่วนที่สาม การปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจาก COVID

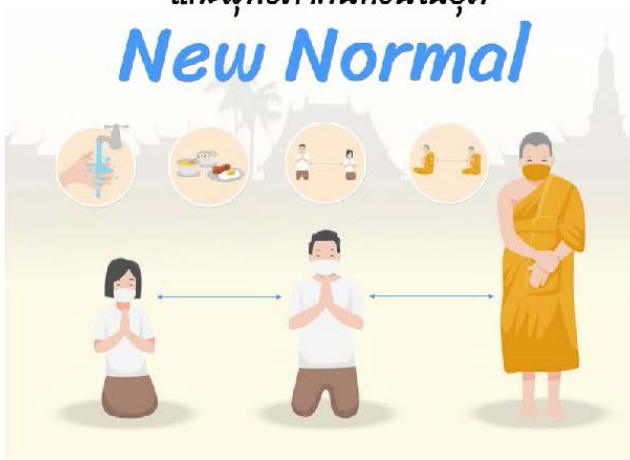
คณะผู้จัดทำคู่มือเล่มนี้ที่ได้รับรวบรวมจากเอกสาร ผลงานทางวิชาการที่มาจากหลากหลายแหล่งข้อมูลทั้งผลงานทางด้านศาสนาและผลงานทางวิชาการศาสตร์สมัยใหม่ซึ่งเจ้าของผลงานเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เชื่อถือได้ทั้งสิ้น จึงขอขอบพระคุณท่านผู้เป็นเจ้าของผลงานทุกท่านรวมถึงคณะทำงานที่และผู้มีส่วนร่วมทุกท่านที่ได้มีวิริยะอุตสาหะร่วมกันจัดทำคู่มือเล่มนี้ให้สำเร็จออกมาเผยแพร่ให้กว้างขวาง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนทั้งที่เป็นสังฆกิจและสังฆกรรมที่ถูกต้องทั้งตามหลักพระธรรมวินัยและตามหลักสุขอนามัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือ “การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน ในยุค New Normal” และสื่อประชาสัมพันธ์การปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ที่จัดทำขึ้น เพื่อการรณรงค์ทางศาสนาให้เกิดวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ในการปฏิบัติศาสนกิจที่ลดความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ที่เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาของพุทธศาสนิกชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐบาล ในการบริหารจัดการสถานการณ์รับมือและป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

พระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ,ศ.ดร.
หัวหน้าโครงการ

การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์
และพุทธศาสนิกชนในยุค

New Normal

“โครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด” จัดทำสื่อรณรงค์เพื่อสนับสนุนการจัดการสถานการณ์ COVID-19 ในระยะที่ 2 ในประเด็นการรณรงค์ทางศาสนา เพื่อให้เกิดวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ในหัวข้อ “การปฏิบัติศาสนกิจที่ลดความเสี่ยงในการแพร่ระบาดและไม่ขัดต่อหลักศาสนา” โดย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

รายการ	สาระสำคัญ	QR ลิงค์ยูทูป
EP.1 การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ การทำวัตรเช้า การทำวัตรเย็น การลงพระปาฏิโมกข์	นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ที่ถูกต้องตามมาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา	

รายการ	สาระสำคัญ	QR ลิงค์รูป
EP.2 การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในการจัดงานอุปสมบท	นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในการจัดงานอุปสมบทที่ต้องตามมาตราการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา	
EP.3 การปฏิบัติตนของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในงานมงคลและอวมงคล	นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในงานมงคลและอวมงคลที่ต้องตามมาตราการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา	
EP.4 การปฏิบัติตนในการออกบิณฑบาตของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน	นำเสนอเกี่ยวกับการออกบิณฑบาตของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน ที่ต้องตามมาตราการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา	
EP.5 การปฏิบัติตนของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนที่มาทำบุญในวันพระ หรือวันสำคัญทางศาสนา	นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนผู้มาทำบุญในวันพระ หรือวันสำคัญทางศาสนา ถูกต้องตามมาตราการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา	
EP.6 การปฏิบัติตนของอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกบาลี นักธรรม แผนกสามัญ และโรงเรียนการกุศลภายในวัด	นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกบาลี นักธรรม แผนกสามัญ และโรงเรียนการกุศลภายในวัด ที่ถูกต้องตามมาตราการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา	

รายการ	สาระสำคัญ	QR ลิงค์รูป
<p>EP.7 การปฏิบัติตนของอาจารย์และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์</p>	<p>นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของอาจารย์และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ และการจัดการเรียนการสอน ตามมาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา</p>	
<p>EP.8 การปฏิบัติตนของพระสงฆ์ที่ต้องเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจจนอวัด</p>	<p>นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของพระสงฆ์ที่ต้องเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจจนอวัด ที่ถูกต้องตามมาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา</p>	
<p>EP.9 การเปิดวัดท่องเที่ยวให้ปลอดภัยจาก COVID-19</p>	<p>นำเสนอเกี่ยวกับการจัดบริการ การเปิดวัดท่องเที่ยวให้ปลอดภัยจาก COVID-19 ที่ถูกต้องตามมาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา</p>	
<p>EP.10 การจัดงานประจำปีตามวิถีวัฒนธรรมของวัดในยุค New Normal</p>	<p>นำเสนอเกี่ยวกับการจัดการ การจัดงานประจำปีตามวิถีวัฒนธรรมของวัดในยุค New Normal ที่ถูกต้องตามมาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา</p>	

สารบัญ

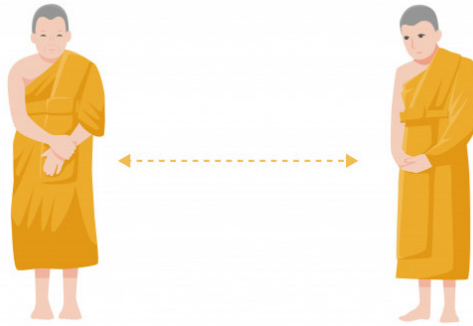
ส่วนที่ 1	
โครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด	1
ส่วนที่ 2	
การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ตามพุทธประเพณี	14
ส่วนที่ 3	
การปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจาก COVID	46

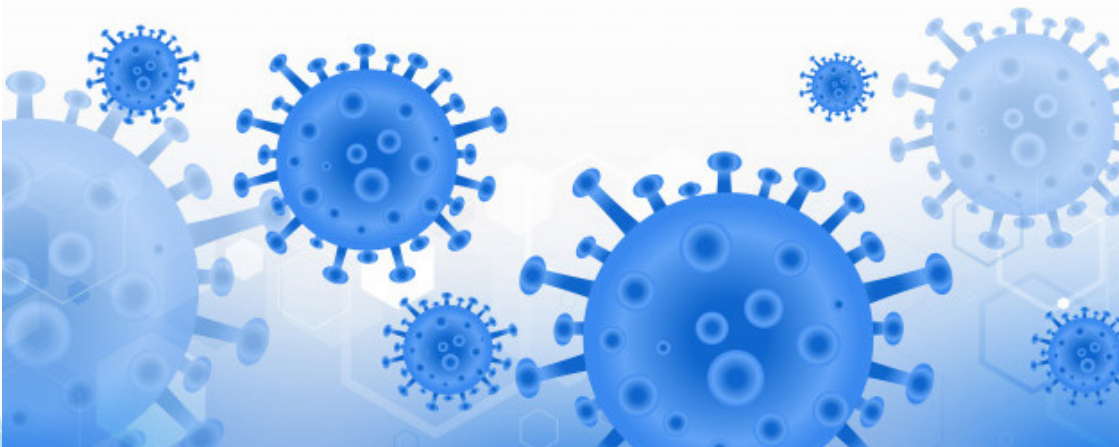
การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชนในยุค *New Normal*

โครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด
(Project of The Monk's practices in New Normal)

ส่วนที่ 1

โครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด

(Project of The Monk's practices in New Normal)

จากสถานการณ์ระบาดของไวรัส COVID-19 ที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ วิถีชีวิตของคนทั่วโลก ทุกภาคส่วนของสังคมต่างมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อรับมือการแพร่ระบาด เช่น มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) มีผลทำให้กิจกรรมการ

รวมกลุ่มคน เกี่ยวกับการเรียน การอบรม การสัมมนา การจัดค่าย รวมถึงกิจกรรมทางศาสนาทั้งของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกทั่วไปในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา เพราะกำหนดให้เป็นกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรค จากที่ทางรัฐบาลและองค์กรทางสังคมทุกภาคส่วนได้ร่วมมือกันในการออกมาตรการ การประชาสัมพันธ์ ทำให้การรับมือสถานการณ์ แก้ปัญหาโรคระบาด COVID-19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญส่วนหนึ่งคือ การให้ข่าวสารความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องแก่ประชาชนทุกกลุ่มให้สามารถเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน เข้าใจการรับมือ และดูแลปกป้องตนเองในสถานการณ์ความเสี่ยง อีกทั้งมีส่วนช่วยในการลดการระบาดหรือลดการสูญเสียต่อส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม นำไปสู่มีการขับเคลื่อนสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกันใน

โลกใหม่หลังการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่เรียกว่า “ยุค New Normal” องค์การพุทธศาสนา มีจำนวนผู้เกี่ยวข้องทั้งพระสงฆ์และศาสนิกชนเป็นจำนวนมากที่ต้องปฏิบัติตามกิจร่วมกัน มหาเถรสมาคมและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีมาตรการป้องกันดูแล สร้างความเข้าใจ และสร้างสังคมแห่งความเอื้ออาทร เช่น สมเด็จพระสังฆราชทรงพระดำริให้วัดทั่วประเทศที่มีศักยภาพจัดตั้งโรงพยาบาลช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากในสถานการณ์ COVID-19 แม้การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ เช่น การทำวัตรสวดมนต์ การร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณีเกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น งานบวช งานศพ ที่มีการรวมกลุ่มในหมู่พระสงฆ์และประชาชนจำนวนมาก ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด มหาเถรสมาคมและกระทรวงวัฒนธรรมก็ได้มีมาตรการสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตนที่ถูกต้องเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดในสถานการณ์ COVID-19 และการปฏิบัติศาสนกิจที่ต้องเข้าสู่ยุคการปรับตัวในยุค New Normal

จากการที่กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ได้จัดเวทีระดมความคิดเห็นในประเด็นรณรงค์เพื่อสนับสนุนการจัดการสถานการณ์ COVID-19 ในระยะที่ 2 นั้น ในประเด็นที่ : การรณรงค์ทางศาสนา เพื่อให้เกิดวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ในการปฏิบัติศาสนกิจที่ลดความเสี่ยงในการแพร่ระบาดและไม่ขัดต่อหลักศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี จึงได้เสนอ “โครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด” เพื่อทำสื่อประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาของพุทธศาสนิกชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐบาล ในการบริหารจัดการสถานการณ์รับมือและป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 โดยจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์อันครอบคลุมสาระสำคัญ

คือ EP.1 การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ การทำวัตรเช้า การทำวัตรเย็น การ
ลงพระปาฏิโมกข์ EP.2 การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ในการจัดงาน
อุปสมบท EP.3 การปฏิบัติตนของพระสงฆ์ในงานมงคลและอวมงคล EP.4
การปฏิบัติตนในการออกบิณฑบาตของพระสงฆ์ EP.5 การปฏิบัติตนของพระ
สงฆ์และประชาชนที่มาทำบุญในวันพระ EP.6 การปฏิบัติตนของอาจารย์และ
นักเรียนโรงเรียนโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกบาลี นักธรรม แผนกสามัญ และ
โรงเรียนการกุศลภายในวัด EP.7 การปฏิบัติตนของอาจารย์และนิสิตนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงฆ์ EP.8 การปฏิบัติตนของพระสงฆ์ที่จะต้องเดินทางไปปฏิบัติ
ศาสนกิจนอกวัด EP.9 การเปิดวัดท่องเที่ยวให้ปลอดภัยจาก COVID-19 และ
EP.10 การจัดงานประจำปีตามวิถีวัฒนธรรมของวัดในยุค New Normal รวมถึง
การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและเฝ้า
ระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิดผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media)
ช่องทางต่าง ๆ

วัตถุประสงค์โครงการหรือกิจกรรม

- 1 เพื่อพัฒนาคู่มือการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด สร้างความเข้าใจในการปฏิบัติศาสนกิจในยุค New Normal
- 2 เพื่อผลิตสื่อการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด สำหรับสร้างความตระหนักในการป้องกันและเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิดในการปฏิบัติศาสนกิจครอบคลุมสังฆกิจและสังฆกรรม ตามพุทธบัญญัติทุกประการ
- 3 เพื่อเผยแพร่สื่อการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด ให้เกิดการกระตุ้นให้พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนเกิดการปรับตัวในการใช้ชีวิตยุค New Normal
- 4 เพื่อรณรงค์การใช้สื่อผ่านช่องทางสื่อสารของคณะสงฆ์ มหาวิทยาลัยสงฆ์ และสื่อมวลชนที่ส่งเสริมงานด้านพระศาสนา

กิจกรรมการดำเนินงาน

โครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด มีกิจกรรมการดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมายและผลลัพธ์ ผลผลิตตั้งรายละเอียดต่อไปนี้

ระยะที่ 1 รวบรวมสังเคราะห์ข้อมูล:

รวบรวมข้อมูลแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจทั้งที่เป็นสังฆกรรมทุกประเภทตามพุทธบัญญัติ และสังฆกิจอันเป็นกิจวัตรของพระสงฆ์ ต้องปฏิบัติในฐานะที่เป็นพระภิกษุ และจะต้องปฏิบัติเพื่อสังเคราะห์พุทธศาสนิกชน

ระยะที่ 2 ออกแบบเนื้อหา

จัดทำเนื้อหาการนำเสนอให้ครอบคลุมการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ การทำวัตรเช้า การทำวัตรเย็น การลงพระปาฏิโมกข์ การปฏิบัติตนของพระสงฆ์ในงานมงคลและอวมงคล การปฏิบัติตนในการออกบิณฑบาตของพระสงฆ์ การปฏิบัติตนของพระสงฆ์และประชาชนที่มาทำบุญในวันพระ การปฏิบัติตนของอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกบาลี นักธรรม แผนกสามัญ และโรงเรียนการกุศลภายในวัด การปฏิบัติตนของอาจารย์และนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยสงฆ์ การปฏิบัติตนของพระสงฆ์ที่จะต้องเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจนอกวัด การเปิดวัดท่องเที่ยวให้ปลอดภัยจาก COVID-19

ระยะที่ 3 จัดทำคู่มือการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด

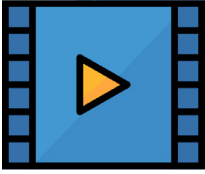
จัดทำคู่มือที่ใช้ประกอบการอธิบาย
สื่อเผยแพร่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์และคู่มือ
อิเล็กทรอนิกส์

ระยะที่ 4 ผลิตสื่อมัลติมีเดียโดยใช้ Animation หรือ Infographic ผสมสื่อจริง

ผลิตสื่อนำเสนอการปฏิบัติศาสนกิจแบบ
New Normal เป็นสื่อผสมอนิเมชันกับ
ภาพจริง ทั้งแสง สี เสียง

ระยะที่ 5 การเผยแพร่และรณรงค์การใช้สื่อ

การเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อสารของคณะ
สงฆ์ มหาวิทยาลัยสงฆ์ และสื่อมวลชนที่ส่งเสริมงานด้านพระศาสนา เช่น การจัดประชุม
อบรมการใช้สื่อการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่
ปลอดภัยจากโควิด และผ่านทางสื่อสังคม
ออนไลน์ต่าง ๆ

เนื้อหาของการจัดทำสื่อธรรมรงค์เพื่อสนับสนุน การจัดการสถานการณ์ COVID-19

การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ การทำวัตรเช้า การทำวัตรเย็น การลงพระปาฏิโมกข์

นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ที่ถูกต้องตาม
มาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา

การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน ในการจัดงานอุปสมบท

นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนใน
การจัดงานอุปสมบทที่ถูกต้องตามมาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลัก

การปฏิบัติตนของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนใน งานมงคลและอวมงคล

นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในงานมงคล
และอวมงคลที่ถูกต้องตามมาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา

การปฏิบัติตนในการออกบิณฑบาตของพระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชน

นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการออกบิณฑบาตของพระสงฆ์
และพุทธศาสนิกชน ที่ถูกต้องตามมาตรการของภาครัฐ และไม่
ขัดต่อหลักศาสนา

การปฏิบัติตนของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน ที่มำทำบุญในวันพระ หรือวันสำคัญทางศาสนา

นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในงานมงคล
และอวมงคลที่ถูกต้องตามมาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา

การปฏิบัติตนของอาจารย์และนักเรียน โรงเรียนปริยัติธรรมแผนกบาลี นักรธรรม แผนกสามัญ และโรงเรียนการกุศลภายในวัด

นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนปริยัติธรรม
แผนกบาลี นักรธรรม แผนกสามัญ และโรงเรียนการกุศลภายในวัดที่ถูกต้อง
ตามมาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา

การปฏิบัติตนของอาจารย์และนิสิตนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยสงฆ์

นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของอาจารย์และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ และการจัดการเรียนการสอน ตามมาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา

การปฏิบัติตนของพระสงฆ์ที่ต้องเดินทางไป ปฏิบัติศาสนกิจนอกวัด

นำเสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของพระสงฆ์ที่ต้องเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจนอกวัด ที่ถูกต้องตามมาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา

การเปิดวัดท่องเที่ยวให้ปลอดภัยจาก COVID-19

นำเสนอเกี่ยวกับการจัดการ การเปิดวัดท่องเที่ยวให้ปลอดภัยจาก COVID-19 ที่ถูกต้องตามมาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา

การจัดงานประจำปีตามวิถีวัฒนธรรมของวัด ในยุค New Normal

นำเสนอเกี่ยวกับการจัดการ การจัดงานประจำปีตามวิถีวัฒนธรรมของวัดในยุค New Normal ที่ถูกต้องตามมาตรการของภาครัฐ และไม่ขัดต่อหลักศาสนา

คณะทำงาน

พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ(ช่วยธานี),ศ.ดร.
ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์), รป.ม.(การจัดการความขัดแย้ง),
ศศ.ม.(การพัฒนาสังคม), พธ.บ.(รัฐศาสตร์), ป.ธ.๗
รกร.รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
หัวหน้าโครงการ

พระมหาประกาศิต สิริเมธ(จูติปลิทธิกร),ดร.
พธ.ด. (การพัฒนาสังคม), พธ.ม.(การพัฒนาสังคม),
พธ.บ. (การจัดการเชิงพุทธ), ป.ธ. ๘
E-mail : prakasit.thi@mcu.ac.th
วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาสาทร ธมมาทร/บุญชวย
พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
E-mail : s.carrot2019@gmail.com
วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาศุภวัฒน์ สุวานวุฒโธ/บุญทอง
พธ.ม. (พระพุทธศาสนา),พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)
E-mail : s.boonthong2529@gmail.com
วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาประเสริฐ รัชชปญโญ
พธ.บ. (การสอนภาษาไทย)
E-mail : praserd2541@gmail.com
วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.เบญจมาศ สุขสถิตย์
(RN, PhD, APMSN)
E-mail : bsuksatit@gmail.com
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผศ.ดร.พุทธานติ แพนสมบุญ
พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
E-mail : saha70@gmail.com
ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.เรียงดาว ทวะชาลี
รป.ด (รัฐประศาสนศาสตร์) บธ.ม (บริหารธุรกิจ) ศศ.บ (รัฐศาสตร์)
E-mail : Riangdow@gmail.com
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ดร.ภูษิต ปุลันรัมย์

ป.ธ.๙ ,พธ.ม.(การพัฒนาสังคม), พธ.ด.(รัฐประศาสนศาสตร์)

E-mail : phusit.pul@mcu.ac.th

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ดร. กฤติยา ถ้ำทอง

พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

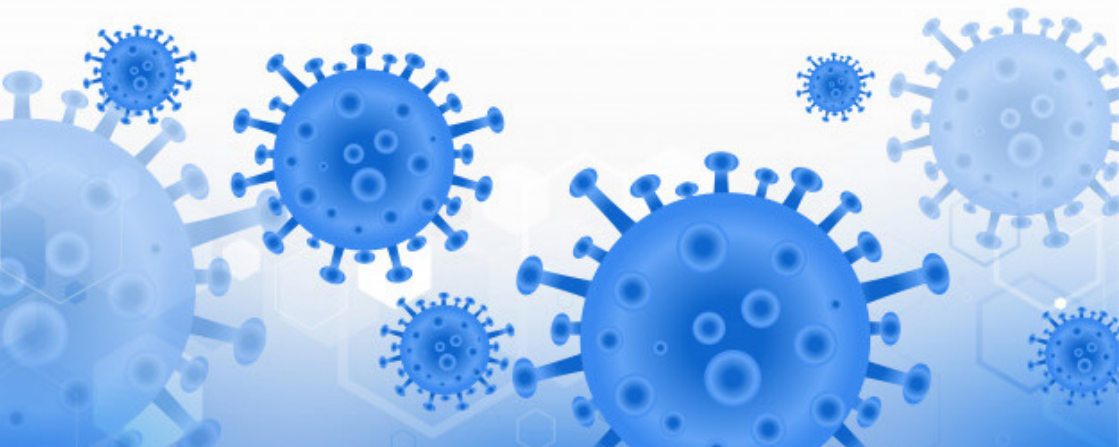
E-mail : krittiya.tumtong@gmail.com

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ตามพุทธประเพณี

ส่วนที่ 2

การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ตามพุทธประเพณี

การบำเพ็ญพุทธกิจ ของพระพุทธเจ้า

พุทธกิจ กิจที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญ, การงานที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญเป็นประจำในแต่ละวันมี 5 อย่าง คือ

1. ปุพฺพณฺเห ปิณฺทปาทณฺจ เข้าเสด็จออกบิณฑบาต (โปรดสัตว์)
2. สายณฺเห ฐมฺมเทศน์ เวลาเย็นทรงแสดงธรรม
3. ปทฺโธเส ภิกฺขุโถวาทํ เวลาค่ำทรงประทานโอวาทแก่ภิกษุทั้งหลาย
4. อทฺตมรตฺเต เทวปญฺหนํ เที่ยงคืนทรงแก้ปัญหาเทวดาทั้งหลาย
5. ปจฺจุเสว คเต กาเล จวนสว่างทรงตรวจดูอุปนิสัยของสัตว์ที่ควรบรรลुरुธรรม ผู้มีอินทรีย์แก่กล้าแล้วเสด็จไปโปรดสั่งสอน (สรุปสุดท้ายว่า ภาพพาภพฺเพ วิโลเกนฺ อเอเต ปญฺจวิธํ กิจฺเจ วิโสธติ มุณีปฺจคฺโว พระมุณีผู้นี้ประเสริฐ ทรงยังกิจวัตรทั้ง 5 ประการให้หมดจด)

รายละเอียดของพุทธกิจ 5 ประการนั้นพระอรุณกถาจารย์ อธิบายไว้ตามหนังสือ “เทคนิคการสอนของพระพุทธเจ้า” ของพระธรรมปิฎกในหนังสือพุทธวิธีการสอนกล่าวดังนี้

1. ปุเรภัตตกิจ

พุทธกิจภาคเช้าหรือภาคก่อนอาหาร ได้แก่ ทรงตื่นพระบรรทม แต่เช้าเสด็จบิณฑบาตเสวยแล้วทรงแสดงธรรมโปรดประชาชนในที่นั้น ๆ แล้วเสด็จกลับพระวิหาร รอให้พระสงฆ์ฉันเสร็จแล้วเสด็จเข้าพระคันธกุฎี

2. ปัจฉาภัตตกิจ

พุทธกิจภาคบ่ายหรือหลังอาหารระยะที่ 1 เสด็จออกจากพระคันธกุฎี ทรงโอวาทภิกษุสงฆ์เสร็จแล้วพระสงฆ์แยกย้ายกันไปปฏิบัติธรรมในที่ต่าง ๆ พระองค์เสด็จเข้าพระคันธกุฎี ถึงระยะที่ 2 ทรงพิจารณาตรวจดูความเป็นไปของชาวโลก ระยะที่ 3 ประชาชนในถิ่นนั้นมาประชุมกัน ในธรรมสภา พระองค์ ทรงแสดงธรรมโปรด

3. ปุริมยามกิจ

พุทฺทกิจที่ 1 (ของราตรี) หลังจากพุทฺทกิจภาคกลางวันแล้วทรงสรงสนามแล้วปลีกพระองค์อยู่เฉยๆ พักหนึ่ง จากนั้นพระภิกษุสงฆ์มาเฝ้าทูลถามปัญหาบ้าง ขอกรรมฐานบ้าง ขอให้ทรงใช้เวลาตลอดยามแรกนี้สนองความประสงค์ของพระสงฆ์

4. มัชฌิมยามกิจ

พุทฺทกิจในมัชฌิมยาม เมื่อพระสงฆ์แยกย้ายไปแล้ว ทรงใช้เวลาที่สองตอบปัญหาพวกเทพทั้งหลายที่มาเฝ้า

5. ปัจฉิมยามกิจ

พุทฺทกิจในปัจฉิมยาม ทรงแบ่งเป็น 3 ระยะเวลา ระยะเวลาแรก เสด็จดำเนินจงกรมเพื่อให้พระวรกายได้ผ่อนคลาย ระยะเวลาที่ 2 เสด็จเข้าพระคันธกุฎีทรงพระบรรทมสี่หยาสน์อย่างมีพระสติสัมปชัญญะ ระยะเวลาที่ 3 เสด็จประทับนั่งพิจารณาสอดส่องเลือกสรรว่า ในวันต่อไปมีบุคคลผู้ใดที่ควรเสด็จไปโปรดโดยเฉพาะเป็นพิเศษเพื่อทรงกำหนดพระทัยไว้แล้วก็จะเสด็จไปโปรดในภาคพุทฺทกิจที่ 1 คือ ปุเรภัตตกิจ

พระมหากษัตริย์ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพุทฺธัตถจริยานั้น จะเห็นได้จากพระจริยาที่ทรงทำอยู่ 4 ประการคือ

1. ช่วยสรรพสัตว์ให้ข้ามห้วงทุกข์ คือทรงช่วยสัตว์โลกทั้งปวงให้บรรลุมรรคผลนิพพานเพื่อข้ามพ้นทุกข์ในสังสารวัฏ
2. ฟูพื้นฐานแห่งกุศลธรรม ในกรณีที่บางคนไม่สามารถบรรลุมรรคผลก็ทรงไม่ทอดทิ้ง ทรงปูทางให้เขาก้าวไปข้างหน้าในโอกาสต่อไป ดังกรณีพระเทวทัตทรงทราบก่อนแล้วว่าบวชมาแล้วจะทำสังฆเภทและมุ่งร้ายพระพุทฺธองค์ แต่การที่เอาจามาบวชย่อมมีโอกาสได้ประพฤติ

พรหมจรรย์ อันจักเป็นอุปนิสัยปัจจัยภายนอก

3. ปิดทางอบาย ในบางกรณีถ้าปล่อยไปตามยถากรรม บางคนอาจถลาลงลึกถึงกับตกนรกหมกไหม้ ก็ทรงช่วยปิดทางอบายให้เขาเสีย ดังกรณีองคุลีมาล เป็นต้น

4. สถาปนาพระพุทธศาสนา ทรงก่อตั้งคณะสงฆ์อันเป็นชุมชนตัวอย่างขึ้นในสังคมารวมทั้งตั้งสถาบันพระพุทธศาสนาขึ้น คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ทรงเตรียมบุคลากรของแต่ละสถาบันเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา

ตามหนังสือ พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ ของ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวว่า พุทธกิจ 45 พรรษา ในระหว่างเวลา 45 ปีแห่งการบำเพ็ญพุทธกิจ พระพุทธเจ้าได้เสด็จไปประทับจำพรรษา ณ สถานที่ต่าง ๆ ซึ่งท่านได้ประมวลไว้ พร้อมทั้งเหตุการณ์สำคัญบางอย่างอันควรสังเกต ดังนี้

พรรษาที่ 1 ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้กรุงพาราณสี (โปรดพระเบญจวัคคีย์)

พรรษาที่ 2-4 พระเวฬุวัน กรุงราชคฤห์ (ระยะประดิษฐานพระศาสนาเริ่มแต่โปรดพระเจ้าพิมพิสาร ได้พระอัครสาวก เสด็จจนครบิลพัสดุ์ครั้งแรก ฯลฯ อนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นอุบาสก ถวายพระเชตวัน ถ้าถือตามพระวินัยปิฎก พรรษาที่ 3 น่าจะประทับที่พระเชตวัน นครสาวัตถี)

พรรษาที่ 5 ภูเขาถ้ำในป่ามหาวัน นครเวสาลี (โปรดพุทธบิดา ที่กรุงกบิลพัสดุ์ โปรดพระญาติที่วิวาทเรื่องแม่น้ำโรหิณี และพระนางมหาปชาบดีผมวช เกิดภิกษุณีสงฆ์)

พรรษาที่ 6 มกุลบรรพต (ภายหลังทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์ที่นครสาวัตถี)

พรรษาที่ 7 ดาวดึงส์เทวโลก (แสดงพระอภิธรรมโปรด
พระพุทธรูปมารดา)

พรรษาที่ 8 เกสกลาวัน ไกล่เมืองสูงสูมารคีรี แคว้นภักคะ (พบ
นกุลบิดาและนกุลมารดา)

พรรษาที่ 9 โขสิตาราม เมืองโกสัมพี

พรรษาที่ 10 ป่าตำบลปารีเลยยกะ ไกล่เมืองโกสัมพี (ในคราวที่
ภิกษุชาวเมืองโกสัมพีทะเลาะกัน)

พรรษาที่ 11 หมู่บ้านพราหมณ์ชื่อเอกนาลา

พรรษาที่ 12 เมืองเวรัญชา

พรรษาที่ 13 จาลิบบรรพต

พรรษาที่ 14 พระเชตวัน (พระราหุลอุปสมบทคราวนี้)

พรรษาที่ 15 นิโครธาราม นครกบิลพัสดุ์

พรรษาที่ 16 เมืองอาฬวี (ทรมานอาฬวกยักษ์)

พรรษาที่ 17 พระเวฬุวัน นครราชคฤห์

พรรษาที่ 18-19 จาลิบบรรพต

พรรษาที่ 20 พระเวฬุวัน นครราชคฤห์ (โปรดมหาโจรองคุลีมาล,
พระอานนท์ได้รับหน้าที่เป็นพุทธอุปัฏฐากประจำ)

พรรษาที่ 21-44 ประทับสลัไปมา ณ พระเชตวันกับบุพพาราม
พระนครสาวัตถิ (รวมทั้งคราวก่อนนี้ด้วยอรรถกถาว่าพระพุทธเจ้าประทับ
ที่เชตวนาราม 19 พรรษา ณ บุพพาราม 6 พรรษา)

พรรษาที่ 45 เวฬุคาม ไกล่นครเวสาลี

จะเห็นว่าทรงมีเวลาพักผ่อนน้อยมาก

ตลอดระยะเวลา 45 ปี ทรงอนุเคราะห์สัตว์โลกโดยมิได้ทรงคำนึง

ถึงความลำบากพระวรกาย ทั้งที่พระสุขภาพไม่ค่อยดี (ทรงมีโรค “ปาก
ชั้นทิกาพาร” ประจำอันเป็นผลจากการทรมาณกายก่อนตรัสรู้)

สังเกตว่า เวลาเทวดาหรือเทวบุตรมาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า จะไม่
นั่งจะยืน ณ ที่ข้างหนึ่งทูลถามปัญหาเสร็จแล้วก็อันตรธานไป พระอรธ
กถาจารย์ให้เหตุผลว่า โดยปกติเทวดาไม่ยอมเข้าใกล้มนุษย์ เพราะ
มนุษย์มีกลิ่นเหม็น (มนุษย์ซี่เหม็น) ที่มาเฝ้าพระพุทธเจ้าเพราะกลิ่นศีล
ของพระองค์ และอยากทราบข้อธรรมจึงมาเข้าเฝ้า เทวดามี 3 ประเภท
(เทวดาโดยสมมติ เทวดาโดยกำเนิด เทวดาโดยความบริสุทธิ์) พวกที่มา
เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า ท่านว่าได้แก่เทวดาพวกที่ 2 คือ อุปัตติเทพ เวลา
เทวดาพวกนี้มาจะทำให้มีแสงสว่างปรากฏทั่วบริเวณด้วยรัศมี บางคน
ตีความว่า เทวดา ก็คือพระราชามหากษัตริย์ ที่หาเวลาว่างจากราชการ
ตอนกลางคืนมา ปรัชษาหารือกับพระองค์ แสงสว่างที่ว่านั้นคือคบ
เพลิงชูสว่างไสวเวลาเสด็จความจริงไม่ต้องตีความก็ได้พระพุทธศาสนา
รับรองว่ามีเทวดาจริงอยู่แล้ว

พระพุทธานุญาตเกี่ยวกับการปฏิบัติ ศาสนกิจที่สำคัญของพระสงฆ์

การทำวัตรเช้า การทำวัตรเย็น

การทำวัตร คือการทำกิจวัตรของพระภิกษุสามเณรและ อุบาสก อุบาสิกา เป็นการทำกิจที่ต้องกระทำเป็นประจำ จนเป็นวัตรปฏิบัติเรียกสั้น ๆ ว่า ทำวัตร ภิกษุสามเณร และอุบาสก อุบาสิกา ผู้เข้าวัตรรักษาศีล อุโบสถเป็นประจำ มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติประจำอย่างหนึ่งคือ ทำวัตร และต้องทำประจำ วันละสองเวลา คือเช้ากับเย็น กิจที่ต้องทำในการทำวัตรคือ สวดบูชาพระรัตนตรัย สวดพิจารณาปัจจัยที่บริโศคทุกวัน ตามหน้าที่ สวดเจริญกัมมัฏฐานตามสมควร และสวดอนุโมทนาทานของ ทายก กับสวดแผ่ส่วนกุศล

การสวดมนต์ คือการสวดบทพุทธมนต์ต่าง ๆ ที่เป็นส่วนของพระสูตรก็มี ที่เป็นส่วนของพระปริตรก็มี ที่เป็นส่วนเฉพาะคาถาอันนิยม กำหนดให้นำมาสวดประกอบในการสวดมนต์เป็นประจำก็มี นอกเหนือจากบทสวดทำวัตร เมื่อเรียกรวมการสวดทั้งสองนี้เข้าด้วยกัน ก็เรียกว่า ทำวัตรสวดมนต์

ความมุ่งหมายของการทำวัตรสวดมนต์ ถือว่าเป็นอุบายสงบจิต นอกจากนั้นยังมีผลทางพระวินัย ที่สามารถเปลื้องมลทินบางอย่างในการบริโศคปัจจัย โดยไม่ทันพิจารณาได้ และมีผลในการอนุโมทนาทานของทายกที่ถวายมาเป็นประจำ กับเป็นโอกาสให้ได้แผ่ส่วนบุญของตนแก่ผู้อื่นด้วยจิตใจบริสุทธิ์อีกด้วย

การลงพระปาฏิโมกข์

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์อันเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ได้แก่ พุทธพจน์ 3 อย่างที่ตรัสแก่พระอรหันต์ 1,250 รูป ที่มาประชุมโดยมิได้นัดหมาย ณ พระเวฬุวนาราม ในวันเพ็ญเดือน 3 ที่เรียกกันว่า วันมาฆบูชา ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์นี้แก่ที่ประชุมสงฆ์ตลอดมาเป็นเวลา 20 พรรษา ก่อนที่จะมีพุทธบัญญัติให้สวดปาฏิโมกข์มาจนถึงปัจจุบัน พระเจ้าพิมพิสารทรงเห็นพวกนักบวชลัทธิอื่นประชุมกล่าวธรรมในวัน 8 ค่ำ 14 ค่ำ หรือ 15 ค่ำแห่งปักษ์ จึงเกิดความเลื่อมใสศรัทธา พระเจ้าพิมพิสารทรงประสงค์ให้พระพุทธศาสนาทำอย่างลัทธินั้นบ้างจึงได้เฝ้าพระพุทธเจ้า แล้วกราบทูลพระราชาดำรินั้นให้พระพุทธเจ้าทรงทราบ พระพุทธเจ้าก็ทรงอนุমัติให้ภิกษุทั้งหลายประชุมกันในวัน 8 ค่ำ 14 ค่ำ หรือ 15 ค่ำ ในครั้งแรกภิกษุทั้งหลายประชุมกันแต่นั่งนิ่ง พระพุทธเจ้าจึงทรงอนุญาตให้ภิกษุทั้งหลายประชุมกันเพื่อกล่าวธรรมได้ ต่อมาพระพุทธเจ้าได้อนุญาตให้นำสิกขาบทที่พระองค์ทรงบัญญัติให้เป็นปาฏิโมกข์ขุทเทสของพระภิกษุ ปาฏิโมกข์ขุทเทสจึงเป็นอุโบสถของพระภิกษุสงฆ์ พระพุทธเจ้าได้มีบัญญัติตามที่ทรงดำริแล้วอนุญาตให้สวดปาฏิโมกข์และทรงแสดงวิธีสวดปาฏิโมกข์ พุทธสาวกจึงนำมาศึกษาและปฏิบัติสืบต่อ

การให้การบรรพชาอุปสมบท

บรรพชา คือ บวชเณร ผู้บวชจะต้องมีอายุตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป และถือศีล 10

อุปสมบท คือ การบวชพระ ผู้บวชจะต้องมีอายุครบ 20 ปี และถือศีล 227 ข้อ

พุทธานุญาตในการอุปสมบทหรือการบวชเป็นพระภิกษุมี 3 วิธีคือ

1. เอหิภิกขุอุปสัมปทา หมายถึง การบวชด้วยพระวาจาของพระพุทธเจ้าว่า “จงเป็นภิกษุมาเถิด” เป็นวิธีการอุปสมบทที่พระพุทธเจ้าทรงประทานให้โดยตรง การอุปสมบทแบบนี้มีเฉพาะในสมัยที่พระพุทธเจ้ายังมีพระชนม์ชีพอยู่ การบวชด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทานี้เป็นการเปลี่ยนแปลงภาวะของจิตใจหรือนามธรรมก่อนที่จะเปลี่ยนจากภาวะของบุคคลธรรมดาเป็นพระภิกษุ พระภิกษุรุ่นแรกที่บวชด้วยวิธีการนี้ปรากฏในพระไตรปิฎก มีจำนวน 61 รูป ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นพระอรหันต์ข้อผิดพลาดทางกาย วาจา ใจจึงไม่มี

2. ติสรณคมนุปสัมปทา หมายถึง การบวชด้วยการถึงซึ่งที่พึ่งที่ระลึก 3 ประการ คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพราะเมื่อมีพระสาวกหลายรูป พระองค์ก็ทรงส่งไปประกาศพระศาสนาในถิ่นฐานบ้านเมืองนั้น ครั้นมีผู้เลื่อมใสจะบวช พระสาวกเหล่านั้นก็พาคนที่เลื่อมใสเหล่านั้นมาเฝ้าพระพุทธองค์เพื่อขออนุญาตบวชเป็นภิกษุ และใช้วิธีการบวชตามธรรมเนียมที่เคยใช้มา (เอหิภิกขุอุปสัมปทา) พระพุทธองค์ทรงเห็นความลำบากของท่านผู้พามาและคนผู้ตามมานั้น เพราะทางทุรกันดารไม่สะดวก จึงทรงอนุญาตให้สาวกรับคนเข้าหมู่ได้เอง แต่เปลี่ยนวิธีการรับเป็นอย่างอื่นกล่าวคือ ให้ผู้จะบวชนั้น ปลงผม โกนหนวด นุ่งห่มผ้ากาสาวะก่อนแล้ว

เปล่งวาจาแสดงตนถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะด้วยอาการเคารพจริง ๆ เพียงเท่านี้ก็เพียงพอได้เหมือนกัน การบวชอย่างนี้ เรียกว่า ติสรณคณูปสัมปทา การบวชนี้ก็มึลักษณะเหมือนกับบวชวิธีที่ 1 คือ บวชใจก่อนแล้ว จึงบวชที่กาย โดยสรุปขั้นตอน คือ

- 1) ฟังธรรม
- 2) ความเปลี่ยนแปลงสภาพจิตเกิดปัญญา
- 3) มีความศรัทธา ปัญญา
- 4) ขอบวช
- 5) แจ้งความประสงค์กับผู้ที่ตนฟังธรรมแล้วเกิดปัญญาศรัทธา
- 6) ปลงผม โกนหนวด นุ่งผ้ากาสาายะ
- 7) เข้าไปหาพระ บูชาพระรัตนตรัยเปล่งวาจาถึงพระรัตนตรัย 3

ครั้ง

3. ญัตติจตุตถกัมมอุปสัมปทา

หมายถึง การบวชด้วยกรรมวิธี คือ การกระทำมีการเสนอญัตติเป็น 4 คือ เป็นการเสนอญัตติขออนุมัติสงฆ์ 1 ครั้ง เป็นการสวดประกาศฟังสมมติว่าจะคัดค้านอีกหรือไม่อีก 3 ครั้ง

นอกจากนี้ ยังมีวิธีบวชที่พระพุทธเจ้าประทานบวชให้เป็นรายบุคคล หรือเป็นวิธีการบวชที่ว่าโดยชื่อมีอยู่ 9 ประการ คือ

1. เอหิภิกขุอุปสัมปทา วิธีนี้พระพุทธเจ้าทรงเป็นพระอุปัชฌาย์บวชให้เองโดยทรงเปล่งพระดำรัสว่า “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด” ทำครั้ง

แรกกับพระอัญญาโกณฑิยา

2. ตีสรณคณุปสัมปทา วิธีนี้พระพุทเจ้าทรงมีพระพุทธานุญาตให้พระสาวกต่างรูปต่างเป็นอุปัชฌาย์ให้กุลบุตรผู้ประสงค์จะบวช

3. ญัตติจตุตถกัมมวาจาอุปัสัมปทา วิธีนี้พระพุทเจ้าทรงมีพระพุทธานุญาตให้สงฆ์ทำ คือ ภิกษุตั้งแต่ 5 รูปขึ้นไปร่วมกันทำพิธีบวชให้กุลบุตรผู้ประสงค์จะบวช

4. โอวาทปฎิคคณอุปสัมปทา วิธีนี้พระพุทเจ้าทรงทำด้วยการประทานพระโอวาทให้กุลบุตรผู้ประสงค์จะบวชรับไปปฏิบัติ ทำครั้งแรกกับพระมหากัสสปะ

5. ครุธัมมปฎิคคณอุปสัมปทา วิธีนี้พระพุทเจ้าทรงทำด้วยการให้ผู้ประสงค์จะบวชรับครุธรรม 8 ประการไปปฏิบัติ เป็นวิธีบวชภิกษุณีวิธีแรกกับพระนางมหาปชาบดีโคตมี

6. ปัญหาพยากรณอุปสัมปทา วิธีนี้พระพุทเจ้าทรงทำด้วยการมอบให้กุลบุตรผู้จะบวชตอบปัญหาที่พระพุทเจ้าตรัสถาม เมื่อตอบได้ก็เป็นอันว่าบวชแล้ว ทำครั้งแรกกับโสปากสามเณร

7. ทูเตนอุปสัมปทา วิธีนี้พระพุทเจ้าทรงทำด้วยการมอบให้ผู้แทนพระองค์ไปบวชให้ผู้ที่ประสงค์จะบวช เป็นวิธีบวชภิกษุณีอีกแบบหนึ่ง ทำครั้งแรกกับนางคณิกา (โสภณิ) ชื่อ อัทธมาสี

8. อัญญาจิกาอุปสัมปทา วิธีบวชมีวาจา 8 คือ ทำญัตติจตุตถกรรม (การประกาศให้ทราบ 4 ครั้ง) 2 ครั้ง คือ จากฝ่ายภิกษุสงฆ์ 1 ครั้ง จากฝ่ายภิกษุณีสงฆ์ 1 ครั้ง เป็นวิธีบวชเฉพาะของภิกษุณี

9. ทายัชชอุปสัมปทา วิธีนี้พระพุทเจ้าทรงใช้บวชสามเณรที่อายุยังไม่ครบ 20 ปี แต่มีคุณสมบัติพร้อมที่จะเป็นพระได้โดยเปล่งวาจาว่า

“เรื่องเป็นภิกษุตั้งแต่วันนี้ไป”

แต่ในความเป็นจริงการบวชในพระพุทธศาสนาที่พระพุทธองค์ทรงใช้คัดคนเข้าบวชนั้น มีอยู่เพียง 3 ประการ ได้แก่ เอหิภิกขุอุปสัมปทา ติสระณคมนุปสัมปทา และญัตติจตุตถกัมมวาจาอุปสัมปทา ซึ่งเป็นการคัดคนเข้ามาจนถึงปัจจุบัน คือ วิธีที่สองใช้คัดคนเข้าบวชเป็นสามเณร และวิธีที่คัดคนเข้าบวชเป็นพระภิกษุ

การออกบิณฑบาตของพระสงฆ์

บิณฑบาต หมายถึงกิจวัตรของพระภิกษุสามเณร โดยการออกเดินถือบาตรเพื่อรับการถวายภัตตาหารหรือสิ่งของจากชาวบ้านในเวลาเช้า เรียกว่า การออกบิณฑบาต ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงมีพุทธานุญาต เอาไว้ว่าการบิณฑบาตเป็นกิจวัตรของพระภิกษุสามเณรพึงปฏิบัติ โดยมีการประพฤติปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญว่าการบิณฑบาตเป็นกิจวัตรอันประเสริฐเรียกว่า “การโปรดสัตว์” การออกบิณฑบาตจึงถือว่าเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ความสำคัญของการบิณฑบาต

1. การบิณฑบาตเป็นกรณีงกิจของบรรพชิต
2. การบิณฑบาตเป็นพุทธวงศ์
3. การบิณฑบาตเป็นพุทธกิจ
4. การบิณฑบาตเป็นอาชีวนาปริสุทฺธิ

สังฆกิจที่สำคัญพระสงฆ์ในการ สงเคราะห์ประชาชน

1. ทำบุญงานมงคล

ก. ทำบุญเลี้ยงพระ

การทำบุญเลี้ยงพระ ตามปกติที่ทำกันมักนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาเจริญพระพุทธรูปในสถานที่ที่ประกอบพิธีในตอนเย็น เรียกกันอย่างสามัญว่า สวดมนต์เย็น เวลาเช้า (บางกรณี เวลาเพล) ถวายภัตตาหารแก่พระภิกษุสงฆ์ที่เจริญพระพุทธรูป เมื่อเย็นวานนั้นเรียกกันว่า เลี้ยงพระเช้า (เลี้ยงพระเพล) หรือ ฉ้นเช้า (ฉ้นเพล) และในคราวเดียวกันก็มีการตักบาตรด้วย บางคนมีเวลาน้อย ย่นเวลา来做พร้อมกันในวันเดียว ในตอนเช้าหรือตอนเพลตามความสะดวก โดยนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาเจริญพระพุทธรูปก่อน จบแล้วถวายภัตตาหารให้เสร็จสิ้นในเวลาเดียวกัน อย่างนี้เรียกว่า ทำบุญเลี้ยงพระ การทำบุญเลี้ยงพระ นิยมทั้งในงานมงคลและงานอวมงคลทั่วไป ที่เรียกว่า ทำบุญงานมงคลนั้น ได้แก่ การทำบุญเลี้ยงพระดังกล่าว เพื่อความสุขความเจริญแก่จิตใจ โดยปรารถนาเหตุที่ดีเป็นมูลเกี่ยวกับฉลองความสำเร็จในชีวิต เช่น ฉลองพระบวชใหม่ เป็นต้น หรือเกี่ยวกับ การริเริ่มชีวิตใหม่เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามปรารถนา ด้วยดีตลอดไป เช่น ทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ทำบุญแต่งงาน หรือเรียกว่ามงคลสมรส เป็นต้น ส่วนที่เรียกว่า ทำบุญงานอวมงคล ได้แก่ การทำบุญเลี้ยงพระเพื่อประโยชน์เกื้อกูล และความสุขโดยปรารถนาเหตุไม่สู้ดี เนื่องจากการตายขึ้นใน

วงญาติ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในครอบครัวจัดการทำบุญขึ้น เพื่อให้สำเร็จเป็น ประโยชน์แก่กุศล และความสุขแก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว และเพื่อเป็นมิ่งขวัญแก่ผู้ ที่ยังอยู่ งานทำบุญโดยปรารภเหตุนี้ เรียกว่า ทำบุญงานอวมงคล

ข. งานบุญผ้าป่า

เป็นการทำบุญอีกอย่างหนึ่งของชาวพุทธคล้ายกับพิธีทอดกฐิน แต่ ไม่มีกำหนดระยะเวลาจำกัด คือสามารถจะทอดเมื่อไรก็ได้เช่นกัน อีกทั้งยังไม่ เจาะจง เกี่ยวกับภิกษุที่จะรับผ้ากฐินแต่อย่างใด งานบุญผ้าป่าจำแนกได้ดังนี้

1) **ผ้าป่าหางกฐิน** ได้แก่ผ้าป่าที่เจ้าภาพจัดให้มีขึ้น ต่อจาก การทอดกฐิน คือเมื่อทำพิธีทอดกฐินเสร็จแล้ว ก็ให้มีการทอดกฐินด้วยเลย จึง เรียกว่าผ้าป่าหางกฐิน หรือ ผ้าป่าแถมกฐิน

2) **ผ้าป่าโยง** ได้แก่ ผ้าป่าที่จัดทำรวม ๆ กันหลายกอง นำ บรรทุกเรือแห่ไปทอดตามวัดต่าง ๆ ที่อยู่ริมแม่น้ำ จึงเรียกว่าผ้าป่าโยง จะมี เจ้าภาพเดียวหรือหลายเจ้าภาพก็ได้

3) **ผ้าป่าสามัคคี** ได้แก่ ผ้าป่าที่มีการแจกฐีกาบอกบุญไปตาม สถานที่ต่าง ๆ ให้ร่วมกัน ทำบุญแล้วแต่ศรัทธา โดยจัดเป็นกองผ้าป่ามารวม กัน จะเป็นกี่กองก็ได้ เมื่อถึงวันทอดจะมีขบวนแห่ผ้าป่ามารวมกันที่วัดอย่าง สนุกสนาน บางที่จุดประสงค์ ก็เพื่อร่วมกันหาเงิน สร้างถาวรวัตถุต่าง ๆ เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ และอื่น ๆ ฯลฯ

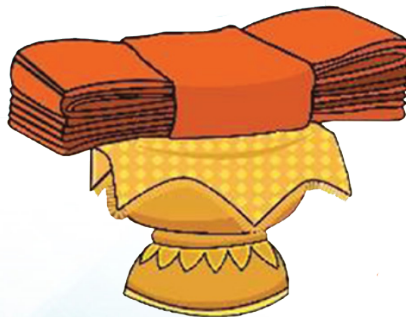
ค. กฐินหลวง

เมื่อพระพุทธศาสนาได้แพร่หลายมาประดิษฐานในประเทศไทย และ ประชาชนชาวไทยได้นับถือพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ การทอดกฐิน ก็ได้กลายเป็นประเพณีของบ้านเมืองมาโดยลำดับ และพระเจ้าแผ่นดินผู้ ปกครองบ้านเมืองก็ได้ทรงรับเรื่องกฐินเป็นพระราชพิธีอย่างหนึ่ง การที่

พระเจ้าแผ่นดินทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเกี่ยวกับกฐินเป็นพระราชพิธีดังกล่าว เป็นเหตุให้เรียกกันว่า กฐินหลวง ดังนั้น วัดใดก็ตามไม่ว่าวัดหลวงหรือวัดราษฎร์ที่พระเจ้าแผ่นดินเสด็จพระราชดำเนินไปทรงถวายผ้าพระกฐินแล้ว ก็เรียกว่า กฐินหลวงทั้งสิ้น แต่สมัยต่อมา กฐินหลวงได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตาม ภาวะการณของบ้านเมือง เช่น ประชาชนมีศรัทธาเจริญรอยตามพระราชศรัทธา ของพระเจ้าแผ่นดินและได้รับพระกรุณาให้ถวายผ้าพระกฐินตามควรแก่ฐานะ กฐินหลวงปัจจุบันจึงได้แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1) **กฐินที่กำหนดเป็นพระราชพิธี** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐินด้วยพระองค์เอง หรือ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้พระบรมวงศานุวงศ์หรือองคมนตรีเป็นผู้แทน พระองค์ไปถวายเป็นประจำ ณ วัดสำคัญ ๆ ปัจจุบันมี 16 วัด เช่น วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ วัดสุทัศน์เทพวราราม วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นต้น

2) **กฐินต้น** หมายถึง กฐินที่พระเจ้าแผ่นดินเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดที่มีใช้วัดหลวงและมีได้เสด็จไปอย่าง เป็นทางการหรืออย่างเป็นทางการเป็นพระราชพิธีแต่เป็นการบำเพ็ญพระราชกุศลส่วน พระองค์

3) **กฐินพระราชทาน** เป็นกฐินที่พระเจ้าแผ่นดินพระราชทาน ผ้าของหลวงแก่ผู้ที่กราบบังคมทูลขอพระราชทานไปถวายยังวัดหลวงที่นอกเหนือไปจากวัดสำคัญ 16 วัดที่กำหนดไว้ เหตุที่มีกฐินพระราชทาน ก็เพราะปัจจุบันวัดหลวงมีจำนวนมาก จึงเปิดโอกาสให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ตลอดจนคณะบุคคลต่าง ๆ ที่สมควรขอพระราชทานผ้าพระกฐินไปถวายได้ ซึ่งกฐินดังกล่าวส่วนใหญ่ก็คือกฐินที่หน่วยงานราชการต่าง ๆ นำไปถวายนั่นเอง ทั้งนี้ ผู้ที่จะรับพระราชทานผ้ากฐินไปถวาย ณ วัดหลวงวัดใดต้องติดต่อไปยังกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ตามระเบียบเพื่อเป็นการจองไว้ก่อนด้วย

ง. กฐินราษฎร์

กฐินที่ราษฎร์หรือประชาชนผู้มีศรัทธานำผ้ากฐินของตนไปถวายตามวัดต่าง ๆ ยกเว้นวัดหลวง 16 วัดที่กล่าวไว้แล้ว ซึ่งจะมีชื่อเรียกต่าง ๆ ตามลักษณะของการทอด คือ

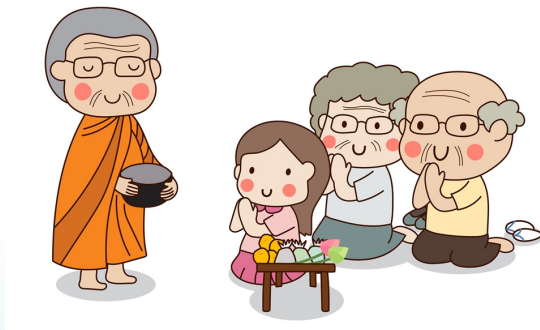
1) **กฐินหรือมหากฐิน** เป็นกฐินที่ราษฎร์นำไปทอด ณ วัดใดวัดหนึ่งที่ตนศรัทธาเป็นการเฉพาะ ผ้าที่เป็นองค์กฐินจะเป็นผืนเดียวหรือหลายผืนก็ได้ จะเย็บแล้วหรือไม่ก็ได้ แต่ปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นผ้าสำเร็จรูปแล้ว และนิยมถวายของอื่น ๆ ที่เรียกว่า บริวารกฐิน ไปพร้อมกับองค์กฐินด้วย เช่น เครื่องอุปโภคบริโภคของพระภิกษุสงฆ์ เช่น หมอน โองน้ำ เต่าไม้กวาด จอบ เสียบ อาหาร ยาต่าง ๆ เป็นต้น

2) **จุลกฐิน** เป็นกฐินที่ต้องทำด้วยความรีบเร่ง เดิมเรียกแบบไทย ๆ ว่า กฐินแล่น เจ้าภาพที่จะทอดกฐินเช่นนี้ได้ต้องมีพวกและกำลังมาก เพราะต้องเริ่มตั้งแต่ปั่นฝ้ายเป็นด้าย ทอด้ายให้เป็นผ้า ตัดผ้าและเย็บผ้าเป็นจีวร ย้อมสี และต้องทอดภายในวันนั้น และพระสงฆ์ก็ต้องกรานและ

อนุโมทนาในวันนั้น ๆ ด้วย เรียกว่าเป็นกฐินที่ต้องทำทุกอย่างให้เสร็จภายในวันเดียว

3) **กฐินสามัคคี** เป็นกฐินที่มีเจ้าภาพหลายคนร่วมกัน ไม่จำเป็นว่าใครบริจาคมากน้อย แต่มักตั้งเป็นคณะทำงานขึ้นมาดำเนินการและมีหนังสือบอกบุญไปยังผู้อื่น เมื่อได้ปัจจัยมาทำไรก็จัดผ้าอันเป็นองค์กฐินรวมทั้งบริวารไปทอด ณ วัดใดวัดหนึ่งที่จงไว้ ซึ่งกฐินชนิดนี้เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เพราะนอกจากทำบุญกฐินแล้ว ยังนำปัจจัยที่เหลือไปช่วยทำนุบำรุงวัด เช่น ก่อสร้างศาสนสถาน บูรณปฏิสังขรณ์โบสถ์ เจดีย์ เป็นต้น

4) **กฐินตกค้าง** หรือ กฐินโจร กล่าวคือในท้องถิ่นที่มีวัดมาก ๆ อาจจะมีวัดตกค้างไม่มีใครไปทอด จึงมีผู้มีจิตศรัทธาเสาะหาวัดอย่างนี้ แล้วนำกฐินไปทอด ซึ่งมักจะเป็นวันใกล้สิ้นเทศกาลกฐินหรือวันสุดท้าย จึงเรียกว่า กฐินตกค้าง หรืออาจเรียกว่า กฐินโจร เพราะกิริยาอาการ ที่ไปทอดอย่างไม่รู้เนื้อรู้ตัวจู้ ๆ ก็ไปทอด ไม่บอกกล่าวล่วงหน้าให้วัดรู้เพื่อเตรียมตัวคล้ายโจรบุก ซึ่งกฐินแบบนี้ต่างกับกฐินอื่นคือ ไม่มีการจองล่วงหน้า และจะทอดเฉพาะวัดที่ยังไม่มีใครทอด จะทอดหลายวัดก็ได้ และสามารถเอาของไทยธรรมที่เหลือจากวัดที่ไม่ได้ทอด (กรณีไปหลายวัด) ไปจัดเป็นผ้าป่า เรียกว่า “ ผ้าป่าแถมกฐิน “ ก็ได้

2. ทำบุญงานอวมงคล

การทำบุญงานอวมงคล หมายถึง การทำบุญเกี่ยวกับเรื่องการตายดังกล่าวแล้ว นิยมทำกันอยู่ 2 อย่างคือ ทำบุญหน้าศพ ที่เรียกกันว่าทำบุญ 7 วัน 50 วัน 100 วัน หรือทำบุญหน้าวันปลงศพ อย่างหนึ่ง ทำบุญอัฐิหรือทำบุญปรารภการตายของบรรพบุรุษ หรือผู้ใดผู้หนึ่งในวันคล้ายกับวันตายของท่านผู้ล่วงลับไปแล้วอย่างหนึ่ง ทั้งสองอย่างนี้ มีระเบียบที่จะพึงปฏิบัติดังนี้

ก. งานทำบุญหน้าศพ

พิธีฝ่ายเจ้าภาพ ในงานทำบุญหน้าศพ มีกิจกรรมที่ควรตระเตรียมไว้เป็นเบื้องต้น ส่วนใหญ่คล้ายกับงานทำบุญมงคล แต่มีข้อแตกต่างอยู่บางประการ คือ

(1) อาราธนาพระสงฆ์สวดพระพุทธรมณต์ มีจำนวนนิยม 8 รูป หรือ 10 หรือกว่า นั้นขึ้นไป แล้วแต่กรณี ในเรื่องอาราธนาพระสงฆ์สำหรับทำบุญงานอวมงคล ไม่ใช่คำอาราธนาว่า “ขออาราธนาเจริญพระพุทธรมณต์” เหมือนอย่างทำบุญงานมงคล แต่ใช้คำอาราธนาว่า “ขออาราธนา สวดพระพุทธรมณต์”

(2) ไม่ตั้งน้ำวางด้าย หมายความว่า ไม่ต้องตั้งภาชนะน้ำสำหรับทำน้ามนต์ และไม่มี การวางด้ายสายสิญจน์

(3) เตรียมสายโยงหรือธูชาโยงต่อจากศพไว้ เพื่อใช้บังสุกุลสายโยงนั้น ก็ใช้สายสิญจน์ นั้นเอง แต่ไม่เรียกว่าสายสิญจน์เหมือนงานมงคล เรียกว่า สายโยง ถ้าไม่ใช่สายสิญจน์โยง มีหลักที่ต้องระวังอย่างหนึ่ง คือ จะ

โยงในที่สูงกว่าพระพุทธรูป ที่ตั้งในพิธีไม่ได้ และจะปล่อยให้ลาดมากับพื้นที่เดินหรือนั่งก็ไม่เหมาะสมเพราะสายโยงนี้เป็นสายที่ล้ามโยงออกมาจากกระหม่อมของศพ เป็นสิ่งเนื่องด้วยศพจึงต้องล้ามหรือโยงให้สมควร

ข. งานทำบุญอัฐิ

พิธีฝ่ายเจ้าภาพ พึงจัดตระเตรียมทำนองเดียวกับงานทำบุญหน้าศพที่กล่าวแล้ว ทุกประการ ต่างแต่เพียงงานนี้เป็นงานทำบุญหน้าอัฐิหรือรูปที่ระลึกของผู้ที่ล่วงลับ เป็นต้น เจ้าภาพต้องเตรียมที่ตั้งอัฐิหรือที่ตั้งรูปประลิกนั้น ๆ ต่างหากจากโต๊ะบูชา จะใช้โต๊ะหมู่หรือโต๊ะอื่นใดที่สมควรก็ได้ ให้มีออกไม้ตั้งหรือประดับพองามตามแต่จะพึงจัดได้ และตั้งกระถางรูปกับเชิงเทียน 1 คู่ที่หน้าโต๊ะอัฐิหรือรูปนั้นด้วยเพื่อบูชา จะใช้พานหรือกระบะเครื่องห้าสำหรับบูชาแทนก็ได้ ข้อสำคัญให้ดูงามเด่นพอควรเป็นใช้ได้

พิธีฝ่ายภิกษุสงฆ์ ส่วนใหญ่ก็พึงปฏิบัติเช่นเดียวกับงานทำบุญหน้าศพ ต่างแต่การสวดมนต์ นิยมใช้บทสวดอื่นนอกจากอนัตตลักขณสูตร อาทิตตปริยายสูตร และธรรมนิยามสูตร ที่ใช้สำหรับงานทำบุญศพ 7 วัน 50 วัน 100 วัน หรือวันปลงศพดังกล่าวแล้ว (ในปัจจุบันสวดธรรมนิยามสูตรก็มี) ทั้งนี้แล้วแต่หัวหน้าสงฆ์ จะนัดหมายหรือเจ้าภาพจำนงหมาย เช่น สติปัญญาสูตร เป็นต้น

สังฆกิจของพระสงฆ์ ที่เกิดการรวมตัว

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี นักรธรรม แผนกสามัญ โรงเรียนการกุศลภายในวัด และมหาวิทยาลัยสงฆ์

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ.2535 กำหนดว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นในวัด หรือที่ธรณีสงฆ์หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจะจัดตั้งขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ และด้วยความเห็นชอบของประธานสภาการศึกษาสงฆ์ โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวง ศึกษาธิการโดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (เดิมกรมการศาสนา) จะให้การสนับสนุนเป็นเงินอุดหนุนตามกำลังงบประมาณ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากำหนด

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นศาสนศึกษาแผนกสามัญศึกษา อยู่ในความผิดชอบของ กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ดำเนินการจัดการศึกษาทางวิชาการพระพุทธศาสนา แผนกนักรธรรม-ภาษาบาลี และหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ใน

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) ให้แก่พระภิกษุสามเณร จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ.2432 และ พ.ศ.2489 ตามลำดับ ต่อมามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้จัดแผนกมัธยมศึกษาขึ้น เรียกว่า “โรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา” เมื่อโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาได้แพร่หลายออกไปทางคณะสงฆ์โดยองค์การศึกษาจึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ว่า “โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำหรับนักเรียน” โดยสังฆมนตรี จากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 ต่อมาปี พ.ศ.2507 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีขึ้นใหม่เรียกว่า “บาลีศึกษาสามัญและปริยัติศึกษา” พร้อมทั้งยกเลิกระเบียบสังฆมนตรีว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำหรับนักเรียน ต่อมาพิจารณาเห็นว่าการศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงเห็นควรมีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น เพื่อให้ผู้ศึกษาได้บำเพ็ญตน

ให้เป็นประโยชน์ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป จึงได้มีระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เมื่อ
วันที่ 20 กรกฎาคม พุทธศักราช 2514 รongรับ และระเบียบกระทรวง
ศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช
2535 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา พ.ศ.2535 กำหนดว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก
สามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นในวัด หรือที่ธรณีสงฆ์หรือที่ดินของ
มูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ตาม
หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก
สามัญศึกษาจะจัดตั้งขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ
และด้วยความเห็นชอบของประธานสภาการศึกษาสงฆ์ โรงเรียนต้องจัดการ
เรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวง ศึกษาธิการโดยสำนักงานพระพุทธ
ศาสนาแห่งชาติ (เดิมกรมการศาสนา) จะให้การสนับสนุนเป็นเงินอุดหนุนตาม
กำลังงบประมาณ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการศึกษาโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากำหนด

ดังนั้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนที่จัด
ตั้งขึ้นเพื่อให้การศึกษอบรมแก่เยาวชนชายที่เข้าไปบวชในพระพุทธศาสนา
โดยใช้หลักธรรมคำสอนแห่งพระพุทธศาสนาเป็นหลักสูตรการอบรมเพื่อให้ผู้
ได้รับการอบรมมีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม สมกับที่ประเทศไทยเป็น
เมืองแห่งพระพุทธศาสนาปัจจุบันมีการศึกษาสงฆ์มีอยู่ 3 แผนก ได้แก่ แผนก
ธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา แผนกธรรม และแผนกบาลีนั้น
เป็นการจัดการศึกษาเฉพาะด้านหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาล้วน ๆ
ไม่มีวิชาสามัญศึกษาเข้าไปปะปน ส่วนแผนกสามัญศึกษานั้นเป็นการจัดการ

ศึกษาที่ผสมผสานกันทั้งหลักสูตรแผนกธรรม แผนกบาลี และหลักสูตรสามัญ
ศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเข้าด้วยกัน แต่หลักสูตรแผนกธรรม - บาลี
ไม่เข้มข้นมากนัก แต่ยังมีเนื้อหามากกว่าวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ดัง
นั้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจึงเป็นหลักสูตรที่เหมาะสม
กับเยาวชนยุคปัจจุบัน เพราะสามารถบูรณาการนำเอาการศึกษาสงฆ์ทั้ง 3
แผนกมาหลอมเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งเป็นการศึกษาแผนกเดียวที่ทุกคนยอมรับว่า
เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542

โรงเรียนการกุศลภายในวัด

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา คือ โรงเรียนเอกชนที่วัด
เป็นผู้ถือใบอนุญาต ตาม พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 มาตรา
15 (1) และ (3) แห่งที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต โดยมีคณะสงฆ์ พระภิกษุเป็น
ผู้บริหาร ดำเนินการ และเป็นเจ้าของ จัดการเรียนการสอน เพื่อให้บริการ
ประชาชนด้านการศึกษาสงเคราะห์ ตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัย ประถมศึกษา
มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ม.1-6) ทั้งสายวิทย์-คณิต สายศิลป์ และ

ในระดับวิชาชีพ พันธกิจทางพระพุทธศาสนาประการหนึ่ง คือการให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน ตามหลักสังฆัตถุ การจัดการศึกษาถือว่าการะงานหนึ่งในการบริการสังคมของพระภิกษุในพระพุทธศาสนา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จึงถือเป็นภาระงานร่วม ที่มีการดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน พระภิกษุ ตั้งแต่ระดับเจ้าอาวาส ผู้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียน หรือมอบที่ดิน หรืออนุญาตให้ใช้ที่ดินของวัดเพื่อการจัดตั้งโรงเรียน ทั้งในส่วนที่เป็นโรงเรียนวัด (ภายใต้การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ) และจัดตั้งโรงเรียนการกุศลที่สังกัดการศึกษาเอกชน บริหารงานโดยคณะสงฆ์ และรัฐเป็นผู้ให้การอุปถัมภ์ และสนับสนุน ดังนั้นโรงเรียนการกุศลของวัดจึงถูกจัดเป็นภาระงานหนึ่งของคณะสงฆ์ในการ ให้การสงเคราะห์สังคมและประชาชน เป็นสถานศึกษาของพระพุทธศาสนา โรงเรียนการกุศลของวัดที่มีอยู่เกือบ 100 แห่ง จะประสานการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้แนวความคิดที่ว่า โรงเรียนการกุศลของวัด เป็นโรงเรียนของพระพุทธเจ้า ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้รับการพัฒนาให้มีความ

เจริญก้าวหน้าและเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงขึ้นจากเดิมมาก พุทธศักราช 2488 รัฐบาลได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ของวัด เพื่อเปิดโอกาสให้วัด ได้เข้าไปมีบทบาทในการจัดการศึกษาแก่เยาวชน ในรูปแบบโรงเรียนเอกชน ในชื่อ “โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” ที่โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย (อนุบาล) ถึงมัธยมศึกษา มีวัดเป็นผู้แทนรับใบอนุญาต พระภิกษุสงฆ์ และ ขรวาาสเป็นผู้บริหารรวมทั้งดำเนินการบริหาร จัดการการศึกษาของโรงเรียน เพราะแต่เดิมวัดส่วนใหญ่จัดการศึกษาอยู่แล้ว แต่ละแห่งไม่น้อยกว่า 30 - 40 ปี บางแห่งมีอายุการดำเนินการกว่า 60 ปี โดยโรงเรียนแห่งแรก คือ โรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัยอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ พ.ศ.2475 บริหารงานภายใต้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้รับเงินอุดหนุนบางส่วนจากภาครัฐ

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา คือ โรงเรียนเอกชนที่วัดเป็นผู้ถือใบอนุญาต ตาม พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 มาตรา 15 (1) และ (3) แห่งที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต โดยมีคณะสงฆ์ พระภิกษุเป็นผู้บริหาร ดำเนินการ และเป็นเจ้าของ จัดการเรียนการสอน เพื่อให้บริการประชาชนด้านการศึกษาสงเคราะห์ ตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ม.1-6) ทั้งสายวิทย์-คณิต สายศิลป์ และในระดับวิชาชีพ พันธกิจทางพระพุทธศาสนาประการหนึ่ง คือการให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน ตามหลักสังฆัตถุ การจัดการศึกษาถือว่าการะงานหนึ่งในการบริการสังคมของพระภิกษุในพระพุทธศาสนา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จึงถือเป็นภาระงานร่วม ที่มีการดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน พระภิกษุ ตั้งแต่ระดับเจ้าอาวาส ผู้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียน หรือมอบที่ดิน หรืออนุญาตให้ใช้ที่ดินของวัดเพื่อการจัดตั้ง

โรงเรียน ทั้งในส่วนที่เป็นโรงเรียนวัด (ภายใต้การบริหารงานของหน่วยงาน ภาครัฐ) และจัดตั้งโรงเรียนการกุศลที่สังกัดการศึกษาเอกชน บริหารงานโดย คณะสงฆ์ และรัฐเป็นผู้ให้การอุปถัมภ์ และสนับสนุน ดังนั้นโรงเรียนการกุศล ของวัดจึงถูกจัดเป็นภาระงานหนึ่งของคณะสงฆ์ในการ ให้การสงเคราะห์สังคม และประชาชน เป็นสถานศึกษาของพระพุทธศาสนา โรงเรียนการกุศลของวัด ที่มีอยู่เกือบ 100 แห่ง จะประสานการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้ แนวความคิดที่ว่า โรงเรียนการกุศลของวัด เป็นโรงเรียนของพระพุทธเจ้า พุทธศักราช 2488 รัฐบาลได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย โรงเรียนราษฎร์ของวัด เพื่อเปิดโอกาสให้วัด ได้เข้าไปมีบทบาทในการจัดการ ศึกษาแก่เยาวชน ในรูปแบบโรงเรียนเอกชน ในชื่อ “โรงเรียนการกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนา” ที่โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตั้งแต่ระดับ ปฐมวัย (อนุบาล) ถึงมัธยมศึกษา มีวัดเป็นผู้แทนรับใบอนุญาต พระภิกษุสงฆ์ และ ข้าราชการเป็นผู้บริหารรวมทั้งดำเนินการบริหาร จัดการการศึกษาของ โรงเรียน เพราะแต่เดิมวัดส่วนใหญ่จัดการศึกษาอยู่แล้ว แต่ละแห่งไม่น้อยกว่า 30 - 40 ปี บางแห่งมีอายุการดำเนินการกว่า 60 ปี โดยโรงเรียนแห่งแรก คือ โรงเรียนสุวรรณรังษีวิทยาลัยอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี เปิดการเรียน การสอนตั้งแต่ พ.ศ.2475 บริหารงานภายใต้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน ได้รับเงินอุดหนุนบางส่วนจากภาครัฐ

มหาวิทยาลัยสงฆ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) คือ สถาบันการศึกษาพระพุทธศาสนาชั้นสูงในรูปแบบมหาวิทยาลัยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาขึ้นเพื่อถวายแด่คณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย โดยเริ่มจัดการเรียนการสอนด้านพุทธศาสตร์เป็นสาขาแรก แล้วต่อมาได้ขยายการเรียนการสอนไปยังสาขาวิชาอื่น ๆ คล้ายกับรูปแบบการก่อตั้งมหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส และมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด ประเทศอังกฤษ ที่เริ่มต้นจากสาขาด้านศาสนาแล้วขยายไปยังสาขาอื่นอีกมากมายมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงยุคแรกแห่งหนึ่งของไทย (ในปี พ.ศ. 2562 มจร. ได้มีอายุครบ 132 ปี) ถือกำเนิดจาก “มหาธาตุวิทยาลัย” ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาขึ้นภายในวัดมหาธาตุฯ เมื่อปี พ.ศ.2430 โดยเริ่มทำการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ.2432 ต่อมาได้พระราชทานนามใหม่ว่า “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เมื่อคราวทรงสถาปนาอาคารสังฆิกเสนาสน์ราชวิทยาลัยในปี พ.ศ.2439 โดยทรงตั้งพระทัยจะให้ป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงของพระสงฆ์ การดำเนินงานของวิทยาลัยได้เริ่มต้นอย่างจริงจังเมื่อ พ.ศ.2490 โดยพระพิมลธรรม (ช้อย ฐานทตตเถร) และมีการดำเนินงาน

มาตามลำดับจนได้รับการยกฐานะให้เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในปี พ.ศ.2540 ตามความในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.2540 อธิการบดีรูปปัจจุบัน คือพระราชปริยัติกวี (สมจินต์ สมมาปญโญ) ศาสตราจารย์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยรัฐที่มีบทบาทโดดเด่นในการส่งเสริมการศึกษาด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก และเป็นมหาวิทยาลัยศูนย์กลางการศึกษาด้านพุทธศาสตร์ที่สำคัญของคณะสงฆ์ไทย มีการจัดตั้งวิทยาเขต, วิทยาลัยสงฆ์, ศูนย์วิทยบริการและห้องเรียนกระจายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ปัจจุบันเปิดการเรียนการสอนใน 4 คณะ ครอบคลุมทั้งระดับปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิตจนถึงปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรนานาชาติและภาษาอังกฤษ รวมทั้งสิ้น 33 สาขาวิชา นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งสถาบันวิจัยขึ้นภายในมหาวิทยาลัยเพื่อดำเนินการวิจัยในด้านพุทธศาสตร์ประยุกต์ด้วย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ซึ่งเป็นพระน้องยาเธอในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระดำริจัดตั้ง “มหามกุฏราชวิทยาลัย” เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นภายในวัดบวรนิเวศวิหาร โดยวิธีจัดการศึกษาแบบสมัยใหม่ มีลักษณะแตกต่างจากการเล่าเรียนภาษาบาลีตามประเพณีแบบเดิม ในขณะเดียวกัน ก็นำเอาวิธีวัดผลแบบข้อเขียนมาใช้เป็นแห่งแรกของประเทศไทยด้วย

หลังจากที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงก่อตั้งสถาบันการศึกษานี้ขึ้นแล้ว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็มีพระราชดำรัสให้พระองค์ทรงช่วยปรับปรุงโรงเรียนสอนภาษาบาลี ชื่อ “มหาธาตุวิทยาลัย” ภายในวัดมหาธาตุขึ้นเป็น “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เพื่อจัดการให้คณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกายได้มีสถาบันการศึกษาชั้นสูงในลักษณะเดียวกัน ควบคู่ไปกับมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งสมัยนั้นเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง และส่วนมากยังจำกั้ต่ออยู่แต่คณะสงฆ์ฝ่ายธรรมยุต

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ย้ายที่ตั้งของมหาวิทยาลัยไปยังตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

การจัดงานประจำปีของวัด

งานประจำปี หมายถึง งานที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี งานวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษาและวันออกพรรษา เป็นต้น และงานประจำปีที่วัดกำหนดจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

งานเทศกาลประจำปีนั้น ขึ้นอยู่กับความสำคัญของแต่ละช่วงเวลา โดยมีสิ่งสำคัญที่จะต้องมุ่งเน้นนั่นคือ วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมขึ้นนั่นเอง กล่าวคือ งานที่มีการจัดแสดงขึ้นในแต่ละครั้งนั้น จะเป็นการแสดงเป้าหมายเพียงเป้าหมายเดียว ในการชักชวนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมงาน โดยในแต่ละปี จะมีช่วงเวลาที่สำคัญแตกต่างกันออกไป เช่น งานนมัสการพระปฐมเจดีย์ เป็นต้น งานนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ เป็นประเพณีที่ทำสืบทอดกันมายาวนาน เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสมานมัสการพระบรมสารีริกธาตุที่บรรจุอยู่ในองค์พระปฐมเจดีย์ และนมัสการพระร่วงโรจนฤทธิ์ พระพุทธรูปเก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองนครปฐมค่ะ โดยเริ่มจัดงานมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 หลังจากที่โปรดเกล้าฯ ให้บูรณปฏิสังขรณ์องค์พระปฐมเจดีย์ครั้งใหญ่แล้ว ยังให้ขุดคลองเจดีย์ ตั้งแต่บ้านท่ามาจนถึงกลางเมืองนครปฐมเจดีย์อีกด้วย

ทำให้ในวันขึ้น 12 ค่ำ เดือน 12 ถึงวันแรม 5 ค่ำ เดือน 12 รวม 9 วัน 9 คืน ของทุกปี ทางวัดจะมีการจัดงานนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ สืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

งานนมัสการปิดทองหลวงพ่อดำวัดไร่ขิง เป็นงานประเพณีที่จัดขึ้น ณ วัดไร่ขิง ตำบลไร่ขิง ระหว่างวันขึ้น 13 ค่ำ เดือน 5 ถึงวันแรม 4 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี มีการออกร้านจำหน่ายสินค้าจากหน่วยงานต่าง ๆ และเกษตรกรผู้ผลิต มีการประกวดผลไม้และจัดแสดงมหรสพตลอดคืน ซึ่งทางวัดได้จัดให้มีงานนมัสการหลวงพ่อดำปีละ 3 ครั้ง คือ

- ในเทศกาลวันออกพรรษา วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ทางวัดได้จัดงานตักบาตรเทโว และฟังเทศน์ จึงถือเป็นโอกาสให้มีการปิดทองนมัสการหลวงพ่อดำ

- ในเทศกาลตรุษจีน เพื่อให้ชาวจีนที่เคารพบูชาหลวงพ่อดำ ได้มีโอกาสกราบไหว้ปิดทองถวายเป็นพุทธบูชา

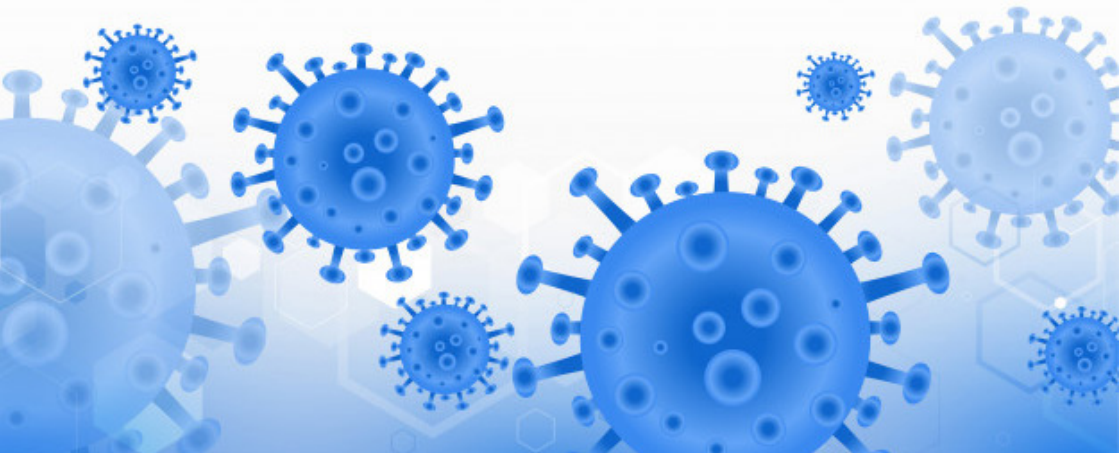
- ในงานเทศกาลนมัสการปิดทองรูปหลวงพ่อดำ ประจำปี ซึ่งจัดขึ้นในวันขึ้น 13 ค่ำ เดือน 5 จนถึง แรม 3 ค่ำ เดือน 5

งานเทศกาลนมัสการปิดทองหลวงพ่อดำไร่ขิงทุกงาน จะเนื่องแน่นไปด้วยผู้คนจากใกล้ไกลที่มีจิตศรัทธาอย่างแรงกล้าเพื่อมากราบไหว้องค์หลวงพ่อดำอย่างแท้จริง เพราะทุกคนเชื่อว่า หลวงพ่อดำไม่ได้เป็นแค่พระอิฐพระปูนธรรมดา ๆ เท่านั้น

งานเทศกาลนมัสการปิดทอง
หลวงพ่อดำ
วัดไร่ขิง
๓-๑๑ เม.ย. ๖๓
อ.สามพราน จ.นครปฐม
เทศกาลตรุษจีนประมุขร้านค้า ๒๕ พ.ค. ๖๓

การปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจาก COVID

ส่วนที่ 3

การปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจาก COVID

กิจวัตรที่ 1

การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์

การทำวัตรเช้า การทำวัตรเย็น การลงพระปาฏิโมกข์

สาระสำคัญ

๑) การปฏิบัติศาสนกิจ ทำวัตรเช้า – เย็น

การสวดมนต์ไหว้พระได้นิยมมาแล้วตั้งแต่โบราณกาล แม้ในศาสนาพราหมณ์ก็นิยมเรียกว่า “สาธยายมนต์” ในทางพระพุทธศาสนาก็มีการสวดสาธยายเช่นเดียวกัน การสาธยายมนต์ในพระพุทธศาสนาคือการเอาสังฆธรรมมาเปล่งเสียงสาธยายดัง ๆ การสาธยายบทพระพุทธรมณต์ต่าง ๆ ที่เป็นพระสูตรก็มี เป็นพระปริตรก็มี เป็นคานานิยมที่กำหนดขึ้นเพื่อให้นำมาสวดประกอบในการสวดมนต์เป็นประจำก็มี การจะสวดมากหรือน้อย และสวดบทไหนบ้าง แล้วแต่วัดนั้น ๆ จะกำหนดกันขึ้น จึงมักเรียกรวมกันไปว่า “ทำวัตรสวดมนต์” การสวดมนต์คือการกล่าวคำศักดิ์สิทธิ์ อันมีฤทธิ์มีอำนาจเหนือชีวิตจิตใจ ได้แก่การสรร เสริญ พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ และมนต์ของพระพุทธเจ้าซึ่งเรียกว่า “พระพุทธมนต์” แต่พระพุทธมนต์เป็นคำศักดิ์สิทธิ์อย่างยิ่ง ผู้นับถือพระพุทธศานาย่อมนับถือพระพุทธมนต์เสมอด้วยชีวิตจิตใจ ถือว่าเป็นเครื่องป้องกันภัยอันตราย และประสิทธิ์ประสาทความเจริญ ให้จัดเป็นกุศลพิธีมาแต่

ครึ่งพุทธกาล

การทำวัตรสวดมนต์เป็นการทำกิจที่ต้องทำจนเป็นกิจวัตรประจำวันซึ่งเป็นหน้าที่ของพระภิกษุสามเณรและอุบาสกอุบาสิกาทั่วไป จะละเว้นเสียเป็นการไม่สมควร เพราะเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้มุ่งแสวงบุญอย่างหนึ่ง การทำวัตรนิยมทำกันวันละ 2 เวลา คือเช้ากับเย็น เรียกว่า “ทำวัตรเช้า” “ทำวัตรเย็น” กิจที่ต้องทำในเวลาทำวัตรทั้งสองเวลาคือ สวดบูชาสรรเสริญพระรัตนตรัย สวดพระปริต สวดพิจารณากรรมฐาน และแผ่ส่วนกุศล ซึ่งบทสวดเหล่านี้อาจมีต่างกันบ้างในบางแห่งตามความนิยมในถิ่นนั้น ๆ เท่านั้น (คู่มืออุบาสก อุบาสิกาฯ ตามแบบฉบับสวนโมกขพลาราม)

๒) การลงอุโบสถสวดพระปาฏิโมกข์

การลงอุโบสถสวดปาฏิโมกข์และการฟังปาฏิโมกข์เป็นกิจของสงฆ์ที่สำคัญต้องปฏิบัติ และเป็นสังฆกรรมเฉพาะพระภิกษุเท่านั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการทบทวนข้อบัญญัติและความบริสุทธิ์แห่งศีล 227 ข้อ ของพระภิกษุ ปาฏิโมกข์ที่ยกเอาพระวินัยขึ้นสวดนี้ เรียกว่า “วินัยปาฏิโมกข์” โดยจะมีการสวดทุก 15 วัน คือ ในวันขึ้น 15 ค่ำ และวันแรม 15 ในเดือนเต็ม หรือวันแรม 14 ค่ำ ในเดือนขาด นอกจากนั้น ยังอนุญาตให้ทำอุโบสถเป็นพิเศษในคราวที่ภิกษุแตกความสามัคคี เมื่อภิกษุกลับมาสามัคคีกันอีกครั้ง แม้จะยังไม่ถึงวันปาฏิโมกข์ ก็ให้สวดปาฏิโมกข์ได้ เรียกว่า “สามัคคีอุโบสถ”

วิถีปฏิบัติของพระสงฆ์

วิถีปฏิบัติของพระสงฆ์ในการลงทำอุโบสถสวดพระปาฏิโมกข์ มี 2 ประการหลักๆ คือ

1. บุพกรรม คือ ธุระอันจะพึงทำในเบื้องต้น เป็นงานที่ควรตระเตรียมให้เสร็จเรียบร้อยก่อน เช่น บุพกรรมในการลงทำอุโบสถ มีประการหลักๆ คือ เมื่อถึงวันอุโบสถ พระเถระลงอุโบสถก่อน สั่งภิกษุให้ปิดกวาดโรงอุโบสถ ตาม

ไฟ (ดูแลด้านแสงสว่างไฟฟ้า) ตั้งน้ำฉันทน้ำใช้ และตั้งหรือปลูดาอาสนะไว้

2. บุพกิจ คือ กิจอันจะพึงทำก่อน เป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ที่ต้องทำให้เสร็จในเบื้องต้น เช่น บุพกิจในการทำอุโบสถ มีประการหลักๆ คือ ก่อนสวดปาฏิโมกข์ต้องนำปาริสุทธิ (ความบริสุทธิ์ทางศีล) ของภิกษุอาพาธมาแจ้งให้สงฆ์ทราบ นำฉันทะของภิกษุอาพาธมา บอกถุณณ์บุพกิจ และให้อิวาทนางภิกษุณี

วิถีปฏิบัติของพระสงฆ์ในยุค New Normal

วิถีปฏิบัติทั่วไป

1. การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์

1.1 ระบุและจำกัดบริเวณทางเข้า ออก

1.2 จัดตั้งจุดคัดกรองก่อนเข้างาน เพื่อวัดอุณหภูมิร่างกายและตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ไข้ ไอแห้งๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย

1.3 จุดลงทะเบียนเข้าร่วมงาน โดยการระบุข้อมูลชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ เพื่อใช้ในการติดตาม ในกรณีที่พบการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของผู้เข้าร่วมงาน หรือในกรณีที่มีโอกาสสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งรูปแบบของการลงทะเบียนสามารถเป็นในลักษณะของการลงทะเบียนในรูปแบบเอกสาร หรือ การลงทะเบียนแบบออนไลน์ ซึ่งหากเป็นไปได้จะช่วยลดความแออัดของผู้เข้าร่วมงานในการยื่นรอกกรอกข้อมูล และลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อโรค

1.4 จัดเตรียมอ่างล้างมือ สบู่ น้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์ล้างมือในบริเวณทางเข้า และโดยรอบสถานที่จัดงาน

1.5 จัดเตรียมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย สำรอง หากเป็นไปได้

1.6 เลือกสถานที่ในการจัดงานให้มีพื้นที่กว้างพอสำหรับผู้ร่วมงาน ให้สามารถเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลได้อย่างน้อย 1 เมตรตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก

1.7 จัดเตรียมถังขยะ และมีระบบจัดการขยะและของเสียที่ถูกต้องอนามัย

2. การทำความสะอาดสถานที่ด้วยน้ำยาทำความสะอาดที่มีส่วนผสมของน้ำยาฆ่าเชื้อ

2.1 จัดตารางการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่ผู้เข้าร่วมงานมีโอกาสสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ

2.2 ทำความสะอาดสถานที่ภายหลังแล้วเสร็จกิจกรรม

การทำวัตรเช้า การทำวัตรเย็น

วิธีปฏิบัติของพระสงฆ์ในยุค New Normal

ก่อนออกจากกุฏิเพื่อเข้าร่วมการทำวัตรเช้า-เย็น

1. พิจารณาสถานะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควรเข้าร่วมทำวัตรเช้า-เย็น และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด

2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว หรือในย่าม พร้อมกับสำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย

3. นุ่งห่มเรียบร้อยเป็นปริณทณ สวมใส่หน้ากากอนามัย/ หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะทำวัตรเช้า-เย็น

1. สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา

2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าสถานที่ที่ประกอบพิธี ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส งดเข้าร่วมทำวัตร เข้า-เย็น และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด

3. ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่ในภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19

4. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ

5. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก

6. นั่งโดยเว้นระยะให้ห่างจากพระรูปอื่น อย่างน้อย 1-2 เมตร
ภายหลังการทำวัตรเข้า-เย็น เมื่อกลับมาถึงกุฏิ

1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง

2. ล้างมือให้สะอาด

3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเครื่องนุ่งห่ม

การลงปาฏิโมกข์: วิธีปฏิบัติของพระสงฆ์ในยุค New Normal ก่อนออกจากกุฏิเพื่อเข้าร่วมการลงปาฏิโมกข์

1. พิจารณาภาวะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควรงดเข้าร่วมการลงปาฏิโมกข์ และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด

2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว หรือพกในย่าม สำรอง หน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย

3. นุ่งห่มเรียบร้อยเป็นปริมณฑล สวมใส่หน้ากากอนามัย/ หน้ากากผ้า ตลอดเวลา

ขณะลงปาฏิโมกข์

1. สวมหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา
  2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าอุโบสถ ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส สงดเข้าร่วมการลงปาฏิโมกข์ และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด
  3. ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่ในภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19
  4. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ
  5. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก
  6. ในการลงปาฏิโมกข์นั้น พระสงฆ์ต้องนั่งให้อยู่ในระยะหัตถบาสน จึงไม่สามารถเว้นระยะห่างระหว่างพระสงฆ์ในระยะ 1-2 เมตรได้ ดังนั้นพระสงฆ์ทุกรูปที่ลงปาฏิโมกข์ต้องสวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา
- ภายหลังลงปาฏิโมกข์ เมื่อกลับมาถึงกุฏิ
1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง
  2. ล้างมือให้สะอาด
  3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเครื่องนุ่งห่ม

กิจวัตรที่ 2

การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน ในการจัดงานอุปสมบท

สาระสำคัญ

การบรรพชาอุปสมบท ถือเป็นการปฏิบัติที่ยึดถือกันนับแต่ครั้งพุทธกาล โดยการให้กุลบุตรที่มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ได้บรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา และได้เรียนรู้พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเป็นเสมอเครื่องหมายว่า ได้ก้าวข้ามไปสู่ความสมบูรณ์ ซึ่งการบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุนั้น ถ้ากล่าวกันตามประเพณีที่มีมาแต่เดิม ถือได้ว่าเป็นการบรรพชาอุปสมบทเพื่อทดแทนพระคุณพ่อแม่ แต่ถ้ามองให้ลึกซึ้งลงไปอีก ถือว่าเป็นแนวทางหรือกุศโลบายเพื่อแก้ไขนิสัยที่ไม่ดี และอบรมบ่มนิสัยให้ดีมีศีลธรรมของผู้เข้ารับการบรรพชาอุปสมบท ดังนั้น การบรรพชาอุปสมบท ถือว่าเป็นประเพณีที่จำเป็นสำหรับลูกผู้ชายไทยที่นับถือศาสนาพุทธทุกคน ทั้งนี้ ผู้ที่เข้ารับการบรรพชาอุปสมบท จะเป็นผู้สืบทอดอายุพระศาสนา และทำให้มีโอกาสได้ซึมซับคำสอนมากขึ้น อันจะช่วยก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในภายหน้าสืบต่อไป ระหว่างที่อยู่ในเพศบรรพชิต โดยมีกระบวนการกล่อมเกล่าให้พระภิกษุเป็นผู้มีความสะอาดทางกาย ทางวาจา และทางใจ งดเว้นจากความชั่วทางกาย วาจา เว้นจากการเบียดเบียนตน และผู้อื่นให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อน โดยปัจจุบันนี้การอุปสมบทใช้วิธีที่เรียกว่า “ญัตติจตุตถกรรม” ซึ่งเป็นวิธีอุปสมบทที่สงฆ์เป็นผู้กระทำ ผู้ให้การบรรพชาอุปสมบทเรียกว่า “พระอุปัชฌาย์” และปัจจุบันนิยมคณะสงฆ์ร่วมในพิธีให้อุปสมบท (พระอันดับ) ตั้งแต่ 15 รูปขึ้นไป

วิถีปฏิบัติของพระสงฆ์

พระสงฆ์ต้องตรวจสอบประวัติผู้ที่จะเข้าอุปสมบทให้เรียบร้อยว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมตามที่พุทธบัญญัติในพระธรรมวินัย เพราะคุณสมบัติของผู้จะอุปสมบทถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ และหน้าที่พระสงฆ์มีส่วนสำคัญในการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมจะมาอยู่ในสมณเพศ หากการหละหลวมในการพิจารณาคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้ที่จะมาบวชให้คนทั่วไปกราบไหว้รับถือ มีส่วนทำให้สถาบันศาสนาสั่นคลอน ดังจะเห็นได้จากสิ่งที่เคยเกิดขึ้น อาทิเช่น คนเคยต้องโทษจำคุกในคดีอาญามาบวชเป็นพระแล้ว นอกจากจะไม่อยู่ในศีลแล้วยังก่อคดีอุกฉกรรจ์ขึ้นอีก

ทั้งนี้ เมื่อถึงกำหนดวันอุปสมบท พระสงฆ์ที่ได้รับอาราธนาในพิธีบวชมีพระอุปัชฌาย์พระคู่สวด และพระอันดับจะเข้าอุโบสถ นั่งตามแผนผังที่คณะสงฆ์กำหนด พิธีเริ่มโดยพ่อแม่ผู้ปกครอง หรือญาติผู้ใหญ่เข้ามานั่งข้างหน้านาค เพื่อจะมอบผ้าไตรให้นาคเข้าทำพิธีบวชต่อพระสงฆ์ต่อไป ซึ่งปฏิบัติเช่นเดียวกับวิธีซ้อมขานนาคที่กล่าวมาแล้ว เมื่อพระอุปัชฌาย์บอกอนุศาสน์เสร็จแล้ว เจ้าภาพ ญาติมิตรถวายเครื่องไทยธรรม-ไทยทานแด่พระอันดับ ฝ่ายพระใหม่ถวายพระอาจารย์คู่สวดอีกหนึ่งรูปที่ยังมิได้ถวาย ต่อจากนั้น พระอุปัชฌาย์จะบอกให้พระใหม่มานั่งรับประเคนของบริวารบวชที่ด้านหน้า พระใหม่จะออกมานั่งพับเพียบอยู่ท้ายอาสนสงฆ์ ทอดผ้ากราบไว้ข้างหน้า หากผู้ชายประเคนก็รับของด้วยมือ หากเป็นผู้หญิงก็จับผ้ากราบไว้ โยมผู้หญิงจะวางบนผ้ากราบเมื่อรับของประเคนหมดแล้ว ให้กลับนั่งหันหน้ามาทางพระสงฆ์เพื่อเตรียมกรวดน้ำ บูพกรณ คือ ชูระที่พระสงฆ์จะพึงทำในเบื้องต้น เป็นงานที่ควรตระเตรียมสถานที่ให้เสร็จเรียบร้อยก่อน เช่น บูพกรณในเตรียมจัดสถานที่มีประการหลักๆ คือ สั่งภิกษุให้ปิดกวาดโรงอุโบสถ ตามไฟ (ดูแลด้านแสงสว่างไฟฟ้า) ตั้งน้ำฉันน้ำใช้ และตั้งหรือปูลาดอาสนะไว้

วิถีปฏิบัติยุค New Normal

วิถีปฏิบัติของผู้จัดงาน

ก่อนการจัดพิธีอุปสมบท

1. การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์

1.1 ระบุและจำกัดบริเวณทางเข้า ออก

1.2 จัดตั้งจุดคัดกรองก่อนเข้างาน เพื่อวัดอุณหภูมิร่างกายและตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ใช้ ไอแห้งๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย

1.3 จุดลงทะเบียนเข้าร่วมงาน โดยการระบุข้อมูลชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ เพื่อใช้ในการติดตาม ในกรณีที่พบการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของผู้เข้าร่วมงาน หรือในกรณีที่อาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งรูปแบบของการลงทะเบียนสามารถเป็นในลักษณะของการลงทะเบียนในรูปแบบเอกสาร หรือ การลงทะเบียนแบบออนไลน์ ซึ่งหากเป็นไปได้จะช่วยลดความแออัดของผู้เข้าร่วมงานในการยื่นรอกกรอกข้อมูล และลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อโรค

1.4 จัดเตรียมอ่างล้างมือ สบู่ น้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์ล้างมือในบริเวณทางเข้า และโดยรอบสถานที่จัดงาน

1.5 จัดเตรียมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย สำรอง หากเป็นไปได้

1.6 เลือกสถานที่ในการจัดงานให้มีพื้นที่กว้างพอสำหรับผู้ร่วมงาน ให้สามารถเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลได้อย่างน้อย 1 เมตรตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก

1.7 จัดเตรียมโต๊ะสำหรับญาติโยมในการวางของสำหรับใส่บาตรพระ

1.8 จัดเส้นทางในการเดิน ให้เป็นไปในทิศทางเดียว และเว้นระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตร

1.9 จัดเก้าอี้ ที่นั่ง เว้นระยะห่าง ไม่น้อยกว่า 1 เมตร

1.10 จัดเตรียมถังขยะ และมีระบบจัดการขยะและของเสียที่ถูกสุขอนามัย

2. การประชาสัมพันธ์พิธีอุปสมบท ในบัตรเชิญ/ ประกาศประชาสัมพันธ์การจัดงาน ระบุให้ผู้ร่วมงานทุกท่านสวมใส่หน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย และหากมีอาการไม่สุขสบาย เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ขอความร่วมมืองดเข้าร่วมงาน

3. วางแผนพิธีการในการอุปสมบทให้ใช้ระยะเวลาสั้นที่สุด เพื่อลดระยะเวลาในการอยู่ร่วมกันของคนเป็นจำนวนมาก

4. จัดตารางการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่ผู้เข้าร่วมงานมีโอกาสสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ และการทำความสะอาดของบริเวณทั้งหมดภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม

ในระหว่างพิธีอุปสมบท

1. คัดกรองผู้เข้าร่วมงาน ได้แก่ การสวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย การวัดอุณหภูมิร่างกาย และตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย หากมีความผิดปกติดังที่กล่าวมาข้างต้น หรือไม่สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ขอความร่วมมืองดร่วมงาน และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาล

2. ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมงาน โดยการระบุข้อมูลชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้

3. ตรวจสอบให้ผู้เข้าร่วมงานทุกท่านให้สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัยตลอดเวลา

4. ทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่ผู้เข้าร่วมงานมีโอกาสสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ ตามตารางที่กำหนด

ภายหลังพิธีอุปสมบท

1. ทำความสะอาดสถานที่ทั้งหมดภายหลังแล้วเสร็จกิจกรรม

2. กรณีที่ทราบภายหลังว่ามีผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เข้าร่วมงาน ให้รีบแจ้งและจัดส่งรายชื่อผู้เข้าร่วมงานทั้งหมดต่อหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ทันที

วิธีปฏิบัติของพระสงฆ์ที่เข้าร่วมพิธีอุปสมบทในยุค New Normal

ก่อนออกจากกุฏิเพื่อเข้าร่วมพิธีอุปสมบท

1. พิจารณาภาวะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควรงดเข้าร่วมพิธีอุปสมบท และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด

2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว หรือในย่าม พร้อมกับสำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย

3. นุ่งห่มเรียบร้อยเป็นปริมนทล สวมใส่หน้ากากอนามัย/ หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะประกอบพิธีอุปสมบท

1. สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ตลอดเวลาเมื่อถึงบริเวณทางเข้าอุโบสถ ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส งดเข้าร่วมพิธีอุปสมบท และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด

2. ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่ในภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19

3. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ

4. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก

5. ในระหว่างพิธีอุปสมบทนั้น พระสงฆ์ต้องนั่งให้อยู่ในระยะหัตถบาสน จึงไม่สามารถเว้นระยะห่างระหว่างพระสงฆ์ในระยะ 1-2 เมตรได้ ดังนั้นพระสงฆ์ทุกรูปที่เข้าร่วมพิธีอุปสมบทต้องสวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา

6. ในกรณีพระนวกะ ที่เดินรับบิณฑบาตภายหลังพิธีอุปสมบท ให้เดินตามทางเดินที่จัดไว้ รักษาระยะห่างระหว่างบุคคลให้ได้อย่างน้อย 1 เมตร

ภายหลังการเข้าร่วมพิธีอุปสมบท เมื่อกลับมาถึงกุฏิ

1. ถอดหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง

2. ล้างมือให้สะอาด

3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเครื่องนุ่งห่ม

วิธีปฏิบัติของผู้เข้าร่วมงานอุปสมบท

ก่อนเข้าร่วมงานอุปสมบท

1. พิจารณาภาวะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควรงดเข้าร่วมพิธีอุปสมบท และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้บ้าน

2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว พร้อมกับสำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย

3. สวมใส่หน้ากากอนามัย/ หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะเข้าร่วมพิธีอุปสมบท

1. สวมหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา ยกเว้นขณะรับประทานอาหาร น้ำดื่ม สามารถถอดหน้ากากได้แต่ควรให้ระยะเวลาในการถอดหน้ากากสั้นที่สุด
2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าบริเวณงาน ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส งดเข้าร่วมพิธีอุปสมบท และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้บ้าน
3. ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่อยู่ในภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19
4. ในกรณีเตรียมของเพื่อใส่บาตรพระ ให้วางของยังบริเวณโต๊ะที่จัดเตรียมไว้
5. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ
6. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก
7. นั่ง ยืน โดยเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร
8. ขณะรับเหรียญโปรยทาน รักษาการห่างห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร

ภายหลังการเข้าร่วมพิธีอุปสมบท เมื่อกลับถึงบ้าน

1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง
2. ล้างมือให้สะอาด
3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเสื้อผ้า

กิจวัตรที่ 3

การปฏิบัติตนของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน ในงานมงคลและอวมงคล

สาระสำคัญ

ในคู่มือการปฏิบัติศาสนพิธีเบื้องต้นได้ระบุถึงงานบุญพิธีที่พุทธศาสนิกชนพึงปฏิบัติเพื่อความเป็นสิริมงคล เพื่อสร้างความสามัคคีแก่หมู่คณะ เพื่อแสดงออกถึงความมีน้ำใจมิตรไมตรีต่อกัน รวมถึงเพื่อแสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทิต่อบุคคลสำคัญต่าง ๆ แล้ว (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, คู่มือการปฏิบัติศาสนพิธีเบื้องต้น) โดยจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

1) การทำบุญงานมงคล คือ การทำบุญในโอกาสต่าง ๆ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง ครอบครัว ญาติ มิตร หรือบุคคลอื่นที่มีความปรารถนาดีต่อกัน รวมถึงความเป็นสิริมงคลแก่สถานที่ เช่น การทำบุญขึ้นบ้านใหม่ การทำบุญงานวันคล้ายวันเกิด การทำบุญงานแต่งงาน การทำบุญฉลองพระใหม่ ทำบุญเปิดอาคาร

2) งานอวมงคล คือ การทำบุญหรือการบำเพ็ญกุศลในงานเกี่ยวกับการตาย เช่น การทำบุญหน้าศพ การทำบุญอัฐิ 50 วัน การทำบุญอัฐิ 100 วัน การทำบุญบรรจ้อัฐิ การทำบุญบรรพบุรุษ หรือการทำบุญอุทิศให้แก่บรรพบุรุษ หรือบุคคลที่เสียชีวิตไป

วิธีปฏิบัติของผู้จัดงานในยุค New Normal

ก่อนการจัดงาน

1. การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์
  - 1.1 ระบุและจำกัดบริเวณทางเข้า ออก
  - 1.2 จัดตั้งจุดคัดกรองก่อนเข้างาน เพื่อวัดอุณหภูมิร่างกายและตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ใช้ไอส่องๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจ

ลำบาก หรือหายใจเหนื่อย

1.3 จุดลงทะเบียนเข้าร่วมงาน โดยการระบุข้อมูลชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ เพื่อใช้ในการติดตาม ในกรณีที่พบการเปลี่ยนแปลง สุขภาพของผู้เข้าร่วมงาน หรือในกรณีที่อาจมีโอกาสนักสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งรูปแบบของการลงทะเบียนสามารถเป็นในลักษณะของการลงทะเบียนในรูปแบบเอกสาร หรือ การลงทะเบียนแบบออนไลน์ ซึ่งหากเป็นไปได้จะช่วย ลดความแออัดของผู้เข้าร่วมงานในการยื่นรอกกรอกข้อมูล และลดความเสี่ยง ในการแพร่กระจายเชื้อโรค

1.4 จัดเตรียมอ่างล้างมือ สบู่ น้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์ ล้างมือในบริเวณทางเข้า และโดยรอบสถานที่จัดงาน

1.5 จัดเตรียมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย สำรอง หากเป็นไปได้

1.6 เลือกสถานที่ในการจัดงานให้มีพื้นที่กว้างพอสำหรับผู้ร่วมงาน ให้สามารถเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลได้อย่างน้อย 1 เมตรตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก

1.7 หากมีการใส่บาตร จัดเตรียมโต๊ะสำหรับญาติโยมในการวางของ

1.8 จัดเส้นทางในการเดิน ให้เป็นไปในทิศทางเดียว และเว้นระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตร

1.9 จัดเก้าอี้ ที่นั่ง เว้นระยะห่าง ไม่น้อยกว่า 1 เมตร

1.10 จัดเตรียมถังขยะ และมีระบบจัดการขยะและของเสียที่ถูกสุขอนามัย

2. การประชาสัมพันธ์ บัตรเชิญ/ ประกาศประชาสัมพันธ์การจัดงาน ระบุให้ผู้ร่วมงานทุกท่านสวมใส่หน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย และหากมี

อาการไม่สุขสบาย เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ขอความร่วมมืองดเข้าร่วมงาน

3. วางแผนพิธีการของงานให้ใช้ระยะเวลาสั้นที่สุด เพื่อลดระยะเวลาในการอยู่ร่วมกันของคนเป็นจำนวนมาก

4. จัดตารางการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่ผู้เข้าร่วมงานมีโอกาสสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ และการทำความสะอาดของบริเวณทั้งหมดภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม

ในระหว่างพิธี

1. คัดกรองผู้เข้าร่วมงาน ได้แก่ การสวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย การวัดอุณหภูมิร่างกาย และตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย หากมีความผิดปกติดังที่กล่าวมาข้างต้น หรือไม่สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ขอความร่วมมืองดร่วมงาน และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาล

2. ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมงาน โดยการระบุข้อมูลชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้

3. ตรวจสอบให้ผู้เข้าร่วมงานทุกท่านให้สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัยตลอดเวลา

4. ทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่ผู้เข้าร่วมงานมีโอกาสสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ ตามตารางที่กำหนด

ภายหลังพิธี

1. ทำความสะอาดสถานที่ทั้งหมดภายหลังแล้วเสร็จกิจกรรม

2. กรณีที่ทราบภายหลังว่ามีผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เข้าร่วมงาน ให้รีบแจ้งและจัดส่งรายชื่อผู้เข้าร่วมงานทั้งหมดต่อหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ทันที

วิธีปฏิบัติของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติศาสนกิจในยุค New Normal

ก่อนออกจากกุฏิเพื่อเข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจ

1. พิจารณาภาวะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควรงดปฏิบัติศาสนกิจ และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด

2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว หรือในย่าม พร้อมกับสำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย

3. นุ่งห่มเรียบร้อยเป็นปริมนฑล สวมใส่หน้ากากอนามัย/ หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะปฏิบัติศาสนกิจ

1. สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา

2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าสถานที่จัดงาน ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส งดเข้าร่วมพิธีอุปสมบท และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด

3. ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่ไม่ภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19

4. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ

5. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก

6. นั่ง หรือการปฏิบัติศาสนกิจอื่น ๆ ให้เว้นระยะห่างระหว่างพระสงฆ์อย่างน้อย 1 เมตร

7. ในกรณีที่มีการบิณฑบาต ให้เดินตามทางเดินที่จัดไว้ รักษาระยะห่างระหว่างบุคคล ให้ได้อย่างน้อย 1 เมตร

ภายหลังการปฏิบัติศาสนกิจ เมื่อกลับมาถึงกุฏิ

1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง
2. ล้างมือให้สะอาด
3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเครื่องนุ่งห่ม

วิธีปฏิบัติของผู้เข้าร่วมงาน

ก่อนเข้าร่วมงาน

1. พิจารณาภาวะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควรงดเข้าร่วมงาน และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้บ้าน

2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว พร้อมกับสำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย

3. สวมใส่หน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะเข้าร่วมงาน

1. สวมหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา ยกเว้นขณะรับประทานอาหาร น้ำดื่ม สามารถถอดหน้ากากได้แต่ควรให้ระยะเวลาในการถอดหน้ากากสั้นที่สุด

2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าบริเวณงาน ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส งดเข้าร่วมพิธีอุปสมบท และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้บ้าน

3. ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่อยู่ในภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19

4. ในกรณีเตรียมของเพื่อใส่บาตรพระ ให้วางของยังบริเวณโต๊ะที่จัด

เตรียมไว้

5. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ
  6. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก
  7. นั่ง ยืน โดยเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร
- ภายหลังการเข้าร่วมงาน เมื่อกลับถึงบ้าน
1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง
  2. ล้างมือให้สะอาด
  3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเสื้อผ้า

กิจวัตรที่ 4

การปฏิบัติตนในการออกบิณฑบาตของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน

สาระสำคัญ

การออกบิณฑบาตเป็นกิจวัตรหนึ่งใน 5 พุทธกิจที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ปฏิบัติไว้เป็นแบบอย่าง และเป็น 1 ในกรณีกิจ 4 คือ กิจที่พระภิกษุพึงกระทำ มีบัญญัติไว้ในพระวินัยปิฎก วัตตขันธกะ ปิณฑจาริกวัตร คำว่า “การออกบิณฑบาต” นี้จึงหมายถึงกิจวัตรของพระภิกษุสงฆ์และสามเณรในพระพุทธศาสนา ในการออกเดินถือบาตรรับการถวายภัตตาหารหรือสิ่งของจากชาวบ้านในเวลาเช้า เรียกว่า “การออกบิณฑบาต” การออกบิณฑบาตของพระภิกษุเป็นกิจวัตรที่พระพุทธเจ้าทรงกำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของพระภิกษุสามเณรมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล โดยพระพุทธองค์ทรงสรรเสริญการบิณฑบาตว่าเป็นกิจอันประเสริฐ หรือในสามัญเรียกว่า “การโปรดสัตว์” เพราะการออกบิณฑบาตนั้นนับว่าเป็นการเผยแผ่พระศาสนาทางหนึ่งด้วย เป็นการเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสสละความตระหนี่ เสียสละ

วัตถุสิ่งของบำเพ็ญทานบารมี เป็นกิจวัตรของพระภิกษุสงฆ์ที่เป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา ดังในสมัยพุทธกาลที่พระภิกษุสงฆ์จะเทศนาโปรดแก่บรรดาชาวบ้านซึ่งมาร่วมทำบุญ อันเป็นต้นเหตุแห่งการสวดให้พรหลังภัตตกิจในปัจจุบันนี้ ภิกษุผู้เที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตร ทำให้ภิกษุต้องประพฤติเรียบร้อย ซึ่งนอกจากจะทำให้พระณรปลอดภัยแล้ว ยังก่อให้เกิดความน่าเลื่อมใสต่อพุทธศาสนิกชนและผู้พบเห็นมาจนถึงทุกวันนี้ เมื่อพระภิกษุสามเณรรักษาวัตรอันงามในการบิณฑบาต ก็ย่อมก่อให้เกิดศรัทธา ผู้ใส่บาตรที่มีจิตใจงาม มีความรู้ความเข้าใจ จึงใส่บาตรด้วยความเคารพนอบน้อมด้วยจิตที่เคารพต่อพระสงฆ์โดยรวมด้วย เพราะการใส่บาตรนับเป็นการสืบต่อชีวิตของพระสงฆ์และพระพุทธศาสนาอย่างหนึ่งทีเดียว เมื่อกระทำด้วยดีจึงได้บุญมากอย่างไม่ต้องสงสัย

วิธีปฏิบัติของพระสงฆ์ในการออกบิณฑบาตในยุค New Normal ก่อนออกจากกุฏิเพื่อออกบิณฑบาต

1. พิจารณาภาวะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควรงดออกบิณฑบาต และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด
2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว หรือในย่าม พร้อมกับสำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย
3. นุ่งห่มเรียบร้อยเป็นปริมนทล สวมใส่หน้ากากอนามัย/ หน้ากากผ้า ตลอดเวลา

ขณะออกบิณฑบาต

1. สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา
2. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ

3. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก

4. เดินบิณฑบาตโดยการเว้นระยะห่างระหว่างพระสงฆ์อย่างน้อย 1 เมตร
ภายหลังการออกบิณฑบาต เมื่อกลับมาถึงกุฏิ

1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง

2. ล้างมือให้สะอาด

3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเครื่องนุ่งห่ม

วิธีปฏิบัติของผู้ทำบุญตักบาตร

ก่อนการทำบุญตักบาตร

1. พิจารณาภาวะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควรงดทำบุญตักบาตร และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้บ้าน

2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว พร้อมกับสำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย

3. สวมใส่หน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะทำบุญตักบาตร

1. สวมหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา

2. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ

3. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก

4. นั่ง ยืน โดยเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร

ภายหลังการทำบุญตักบาตร เมื่อกลับถึงบ้าน

1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง

2. ล้างมือให้สะอาด

3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเสื้อผ้า

กิจวัตรที่ 5

การปฏิบัติตนของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน
ที่มาทำบุญในวันพระ หรือ วันสำคัญทางศาสนา

สาระสำคัญ

วันสำคัญทางศาสนาพุทธ ที่นิยมระบุดตามปฏิทินจันทรคติ โดยปกติจะเป็นวันที่เคยมีเหตุการณ์สำคัญเมื่อครั้งพุทธกาล หรือเมื่อถึงกำหนดต้องปฏิบัติประเพณีสำคัญตามธรรมเนียมในศาสนาพุทธวันสำคัญทางศาสนาพุทธที่ชาวพุทธยึดถือมานาน มีดังนี้ วันในแต่ละเดือน ได้แก่ วันพระ และวันโกน โดยวันพระเป็นวันที่มีกำหนดตามปฏิทินจันทรคติ โดยมีเดือนละ 4 วัน ได้แก่ วันขึ้น 8 ค่ำ, วันขึ้น 15 ค่ำ (วันเพ็ญ), วันแรม 8 ค่ำ และวันแรม 15 ค่ำ (หากเดือนใดเป็นเดือนขาด ถือเอาวันแรม 14 ค่ำ) ซึ่งเป็นวันที่พุทธศาสนิกชนจะไปตักบาตรทำบุญ ฟังพระธรรมเทศนาจากพระสงฆ์ที่วัด สำหรับวันสำคัญประจำปี ได้แก่ วันมาฆบูชา เป็นวันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงโอวาทปฏิโมกข์ แก่พระสงฆ์สาวกเป็นครั้งแรก, วันวิสาขบูชา เป็นวันที่พระพุทเจ้าประสูติ คือเกิด ได้ตรัสรู้ คือสำเร็จ ได้ปรินิพพาน คือดับ เกิดขึ้นตรงกันทั้ง 3 คราว, วันอาสาฬหบูชา เป็นครั้งแรกที่พระพุทเจ้าทรงแสดง พระธรรมเทศนาแก่ปัญจวัคคีย์ ทั้ง 5, วันเข้าพรรษา เป็นวันที่พระองค์ออกพุทธบัญญัติกำหนดให้ พระสงฆ์ทุกรูป จำพรรษา เป็นหลักเป็นแหล่งในช่วงฤดูฝน โดยให้เริ่มตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 จนกระทั่งถึงวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 11 นับเป็น เวลา 3 เดือน ในวันเข้าพรรษานี้ จะมีการทำบุญตักบาตร ถวายผ้าอาบน้ำฝนและจตุปัจจัยแก่ พระภิกษุ สามเณร รวมทั้งยังมีการ ถวายเทียนพรรษา แก้ววัด, วันออกพรรษา การบำเพ็ญกุศล เช่น ทำบุญตักบาตร จัดดอกไม้ ธูป เทียน ไปบูชาพระที่วัด และฟังพระธรรมเทศนา ของที่ชาวพุทธนิยมนำไปใส่บาตรใน

วันนี้ก็คือ ข้าวต้ม มัดไต้ และข้าวต้มลูกโยน และการร่วมกุศลกรรมการ “ตักบาตรเทโว” คำว่า “เทโว” ย่อมาจาก “เทโวโรหน” แปลว่าการเสด็จจาก เทวโลกการตักบาตรเทโว , และวันอัฐมีบูชา หรือ วันถวายพระเพลิง พระพุทธเจ้า

วิธีปฏิบัติผู้จัดงานที่มาทำบุญในวันพระ หรือ วันสำคัญทางศาสนา ในยุค New Normal ก่อนการจัดงาน

1. การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์

1.1 ระบุและจำกัดบริเวณทางเข้า ออก

1.2 จัดตั้งจุดคัดกรองก่อนเข้างาน เพื่อวัดอุณหภูมิร่างกายและตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ใช้ โอิแห้งๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย

1.3 จุดลงทะเบียนเข้าร่วมงาน โดยการระบุข้อมูลชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ เพื่อใช้ในการติดตาม ในกรณีที่พบการเปลี่ยนแปลง สุขภาพของผู้เข้าร่วมงาน หรือในกรณีที่อาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งรูปแบบของการลงทะเบียนสามารถเป็นในลักษณะของการลงทะเบียนในรูปแบบเอกสาร หรือ การลงทะเบียนแบบออนไลน์ ซึ่งหากเป็นไปได้จะช่วยลดความแออัดของผู้เข้าร่วมงานในการยื่นรอกกรอกข้อมูล และลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อโรค

1.4 จัดเตรียมอ่างล้างมือ สบู่ น้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์ล้างมือในบริเวณทางเข้า และโดยรอบสถานที่จัดงาน

1.5 จัดเตรียมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย สำรอง

1.6 เลือกสถานที่ในการจัดงานให้มีพื้นที่กว้างพอสำหรับผู้ร่วมงาน ให้สามารถเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลได้อย่างน้อย 1 เมตรตามคำแนะนำขององค์การ

อนามัยโลก

1.7 หากมีการใส่บาตร จัดเตรียมโต๊ะสำหรับญาติโยมในการวางของ

1.8 จัดเส้นทางในการเดิน ให้เป็นไปในทิศทางเดียว และเว้นระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตร

1.9 จัดเก้าอี้ ที่นั่ง เว้นระยะห่าง ไม่น้อยกว่า 1 เมตร

1.10 จัดเตรียมถังขยะ และมีระบบจัดการขยะและของเสียที่ถูกสุขอนามัย

2. การประชาสัมพันธ์ บัตรเชิญ/ ประกาศประชาสัมพันธ์การจัดงาน ระบุให้ผู้ร่วมงานทุกท่านสวมใส่หน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย และหากมีอาการไม่สบาย เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ขอความร่วมมืองดเข้าร่วมงาน

3. วางแผนพิธีการของงานให้ใช้ระยะเวลาสั้นที่สุด เพื่อลดระยะเวลาในการอยู่ร่วมกันของคนเป็นจำนวนมาก

4. จัดตารางการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่ผู้เข้าร่วมงานมีโอกาสสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ และการทำความสะอาดของบริเวณทั้งหมดภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม

ในระหว่างพิธี

1. คัดกรองผู้เข้าร่วมงาน ได้แก่ การสวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย การวัดอุณหภูมิร่างกาย และตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย หากมีความผิดปกติตั้งที่กล่าวมาข้างต้น หรือไม่สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ขอความร่วมมืองดร่วมงาน และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาล

2. ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมงาน โดยการระบุข้อมูลชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้

3. ตรวจสอบให้ผู้เข้าร่วมงานทุกท่านให้สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัยตลอดเวลา

4. ทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่ผู้เข้าร่วมงานมีโอกาสสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ ตามตารางที่กำหนด

ภายหลังพิธี

1. ทำความสะอาดสถานที่ทั้งหมดภายหลังแล้วเสร็จกิจกรรม

2. กรณีที่ทราบภายหลังว่ามีผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เข้าร่วมงาน ให้รีบแจ้งและจัดส่งรายชื่อผู้เข้าร่วมงานทั้งหมดต่อหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ทันที

วิธีปฏิบัติของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติศาสนกิจในยุค New Normal

ก่อนออกจากกุฏิเพื่อเข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจ

1. พิจารณาสถานะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควรงดปฏิบัติศาสนกิจ และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด

2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว หรือในย่าม พร้อมกับสำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย

3. นุ่งห่มเรียบร้อยเป็นปริณทล สวมใส่หน้ากากอนามัย/ หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะปฏิบัติศาสนกิจ

1. สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา

2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าสถานที่จัดงาน ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบ

ว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส สงดเข้าร่วมการปฏิบัติศาสนกิจ และ
สังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการ
พยาบาลใกล้วัด

3. ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่อยู่ใน
ภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19

4. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ

5. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก

6. นั่ง หรือการปฏิบัติศาสนกิจอื่น ๆ ให้เว้นระยะห่างระหว่างพระสงฆ์
อย่างน้อย 1 เมตร

7. ในกรณีที่มีการบิณฑบาต ให้เดินตามทางเดินที่จัดไว้ รักษาระยะ
ห่างระหว่างบุคคล ให้ได้อย่างน้อย 1 เมตร

ภายหลังการปฏิบัติศาสนกิจ เมื่อกลับมาถึงกุฏิ

1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง

2. ล้างมือให้สะอาด

3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเครื่องนุ่งห่ม

วิธีปฏิบัติของผู้เข้าร่วมงาน

ก่อนเข้าร่วมงาน

1. พิจารณาภาวะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มี
ไข้ ไอ แห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควร
งดเข้าร่วมงาน และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจ
สุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้บ้าน

2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว พร้อมกับสำรองหน้ากาก
ผ้า/ หน้ากากอนามัย

3. สวมใส่หน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะเข้าร่วมงาน

1. สวมหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา ยกเว้นขณะรับประทานอาหาร น้ำดื่ม สามารถถอดหน้ากากได้แต่ควรให้ระยะเวลาในการถอดหน้ากากสั้นที่สุด

2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าบริเวณงาน ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส งดเข้าร่วมทำบุญในวันพระ หรือ วันสำคัญทางศาสนา และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้บ้าน

3. ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่ในภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19

4. ในกรณีเตรียมของเพื่อใส่บาตรพระ ให้วางของยังบริเวณโต๊ะที่จัดเตรียมไว้

5. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ

6. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก

7. นั่ง ยืน โดยเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร
ภายหลังการเข้าร่วมงาน เมื่อกลับถึงบ้าน

1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง

2. ล้างมือให้สะอาด

3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเสื้อผ้า

กิจกรรมที่ 6

การปฏิบัติตนของอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกธรรม
แผนกบาลี แผนกสามัญ และโรงเรียนการกุศลภายในวัด

สาระสำคัญ

การศึกษาของคณะสงฆ์ไทย แบ่งออกเป็น 4 แผนกหลักๆ ประกอบด้วย

๑) โรงเรียนปริยัติธรรม แผนกธรรม

การจัดการเรียนการสอนแผนกธรรมของคณะสงฆ์ไทย ถือเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาของคณะสงฆ์ซึ่งเกิดขึ้นตามพระดำริของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เพื่อเป็นหลักสูตรให้ภิกษุสามเณร และพุทธศาสนิกชนได้ศึกษาสาระสำคัญของพระพุทธศาสนา หลักปฏิบัติพื้นฐาน อันจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่สัมมาปฏิบัติต่อไป โดยการจัดเรียนการสอนแผนกธรรมและการสอบธรรมสนามหลวง เรียกว่า “การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม” หน่วยงานรับผิดชอบเรียกว่า “กองธรรมสนามหลวง” ผู้กำกับดูแล เรียกว่า “แม่กองธรรมสนามหลวง” การจัดการศึกษาแผนกธรรม มี 2 รูปแบบ คือ (1) แผนกธรรม ประกอบด้วย นักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นเอก (2) แผนกธรรมศึกษา ประกอบด้วย ธรรมศึกษาชั้นตรี ธรรมศึกษาชั้นโท และ ธรรมศึกษาชั้นเอก ปัจจุบันได้มีการกระจายการศึกษาและการสอบวัดผลให้ส่วนแต่ละจังหวัดกำกับดูแลโดยขึ้นตรงต่อกองธรรมสนามหลวง

๒) โรงเรียนปริยัติธรรม แผนกบาลี

การจัดการเรียนการสอนแผนกบาลี นับเป็นการจัดการศึกษาแผนกหนึ่งที่ให้คณะสงฆ์ได้ศึกษาสาระสำคัญในพระไตรปิฎกในเชิงลึกที่ศึกษาสาระ

จากพระบาลีโดยตรง โดยจัดชั้นการศึกษาไว้ เรียนว่า “เปรียญธรรม” รวม 9 ชั้น ตั้งแต่เปรียญธรรม 1 – 9 ประโยค การจัดการเรียนการสอนแผนกบาลีนี้เป็นระบบการจัดการศึกษาที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน โดยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นได้มีการจัดสอบโดยใช้บริเวณศาลาราย วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) เป็นสถานที่จัดสอบ พระภิกษุสามเณรผู้สอบไล่พระปริยัติธรรมบาลีได้ออกรับพระมหาทักษัตริย์ไทยแต่โบราณ ดังที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ตรัสไว้ในหนังสืออธิบายเรื่องการสอบพระปริยัติธรรมว่า “การสอบพระปริยัติธรรมของพระภิกษุสามเณร นับเป็นราชการแผ่นดินอย่างหนึ่ง ด้วยอยู่ในพระราชกิจของพระเจ้าแผ่นดินผู้เป็นพุทธศาสนูปถัมภก”

ในปัจจุบันมีการจัดการศึกษาแผนกบาลีอย่างเป็นระบบ โดยมีหน่วยงานที่ดูแล และ เรียกว่า “สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง” เป็นหน่วยงานจัดการศึกษา ภายใต้การกำกับของมหาเถรสมาคม ผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลโดยตรง เรียกว่า “แม่กองบาลีสนามหลวง” โดยมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นผู้รับสนองงาน จัดการศึกษาทั้งในส่วนกลาง คือกรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาคในพื้นที่ต่างจังหวัด

๓) โรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญญ

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญญศึกษา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นในวัด หรือที่ธรณีสงฆ์หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญญศึกษาจะจัดตั้งขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ และด้วยความเห็นชอบของประธานสภาการศึกษาสงฆ์ โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวง ศึกษาธิการโดย

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จะให้การสนับสนุนเป็นเงินอุดหนุนตามกำลังงบประมาณ และจัดการศึกษาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากำหนดไว้

๔) โรงเรียนการกุศลภายในวัด

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนการกุศลภายในวัดทางพระพุทธศาสนา คือ โรงเรียนเอกชนที่วัดเป็นผู้ถือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 มาตรา 15 (1) และ (3) แห่งที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้บริหาร ดำเนินการ และเป็นเจ้าของจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บริการประชาชนด้านการศึกษาสงเคราะห์ ตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย (ม.1-6) ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจทางพระพุทธศาสนาประการหนึ่ง คือ การให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนตามหลักสังฆัตถุ เป็นงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จึงถือเป็นภาระงานร่วมที่มีการดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน พระภิกษุ ตั้งแต่ระดับเจ้าอาวาส ผู้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียน หรือมอบที่ดิน หรืออนุญาตให้ใช้ที่ดินของวัดเพื่อการจัดตั้งโรงเรียน ทั้งในส่วนที่เป็นโรงเรียนวัด (ภายใต้การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ) และจัดตั้งโรงเรียนการกุศลที่สังกัดการศึกษาเอกชน บริหารงานโดยคณะสงฆ์ และรัฐเป็นผู้ให้การอุปถัมภ์ และสนับสนุน โดยมุ่งเน้นให้เป็นโรงเรียนการกุศลของวัดสำหรับคณะสงฆ์ในการให้การสงเคราะห์สังคม และประชาชน มีระบบการบริหารงานภายใต้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และได้รับเงินอุดหนุนบางส่วนจากภาครัฐ เป็นสถานศึกษาของพระพุทธศาสนาซึ่งปัจจุบันโรงเรียนการกุศลของวัดที่มีอยู่เกือบ 100 แห่งทั่วประเทศ

วิธีปฏิบัติของอาจารย์ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ในยุค New Normal

1. การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์

1.1 ระบุและจำกัดบริเวณทางเข้า ออก

1.2 จัดตั้งจุดคัดกรองก่อนเข้างาน เพื่อวัดอุณหภูมิร่างกายและตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ไข้ ไอ หายใจลำบาก

1.3 จุดลงทะเบียนการเข้าโรงเรียน โดยการระบุข้อมูลชื่อนามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ เพื่อใช้ในการติดตาม ในกรณีที่พบการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของอาจารย์ นักเรียน เจ้าหน้าที่ หรือบุคคลภายนอกที่เข้ามายังโรงเรียน หรือในกรณีที่อาจมีโอกาสนักสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งรูปแบบของการลงทะเบียนสามารถเป็นในลักษณะของการลงทะเบียนในรูปแบบเอกสาร หรือ การลงทะเบียนแบบออนไลน์ ซึ่งหากเป็นไปได้จะช่วยลดความแออัดของผู้เข้าร่วมงานในการยื่นรอกกรอกข้อมูล และลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อโรค

1.4 จัดเตรียมอ่างล้างมือ สบู่ น้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์ล้างมือในบริเวณทางเข้า และโดยรอบสถานที่จัดงาน

1.5 จัดเตรียมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย สำรอง หากเป็นไปได้

1.6 จัดเก้าอี้ ที่นั่ง เว้นระยะห่าง ไม่น้อยกว่า 1 เมตร

1.7 จัดเตรียมถังขยะ และมีระบบจัดการขยะและของเสียที่ถูกสุขอนามัย

2. การประชาสัมพันธ์ ให้อาจารย์ นักเรียน เจ้าหน้าที่ หรือบุคคลภายนอกที่มาติดต่อกานที่โรงเรียนทุกท่านสวมใส่หน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย และหากมีอาการไม่สุขสบาย เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ขอความร่วมมืองดเข้าโรงเรียน

3. วางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนที่จะมีการรวมกันของคนจำนวนมาก ให้ใช้ระยะเวลาสั้นที่สุด เพื่อลดระยะเวลาในการอยู่ร่วมกันของคนเป็นจำนวนมาก

4. จัดตารางการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่มีโอกาสสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ ปุ่มกดลิฟท์ และการทำความสะอาดของบริเวณทั้งหมด

ในระหว่างโรงเรียนเปิดทำการ

1. คัดกรองทุกคนที่ต้องการเข้ามาอยู่ในโรงเรียน ได้แก่ การสวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย การวัดอุณหภูมิร่างกาย และตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ใช้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย หากมีความผิดปกติดังที่กล่าวมาข้างต้น หรือไม่สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ขอความร่วมมืองดโรงเรียน และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด/โรงเรียน

2. ลงทะเบียนบุคคลที่เข้าโรงเรียน โดยการระบุข้อมูลชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้

3. ตรวจสอบให้ผู้ที่ย้ายมาอยู่บริเวณโรงเรียนทุกท่านให้สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัยตลอดเวลา

4. ทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่มีโอกาสสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ ปุ่มกดลิฟท์ตามตารางที่กำหนด

ภายหลังช่วงเวลาโรงเรียนเปิดทำการ

1. ทำความสะอาดสถานที่ทั้งหมด

2. กรณีที่ทราบภายหลังว่ามีผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เข้ามาอยู่บริเวณโรงเรียน ให้รีบแจ้งและจัดส่งรายชื่อผู้เข้ามายังโรงเรียนในช่วงเวลาดังกล่าว

ทั้งหมดต่อหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ทันที

วิธีปฏิบัติของพระสงฆ์ ได้แก่พระอาจารย์ และพระ เณร ที่ศึกษาในโรงเรียนในยุค New Normal

ก่อนออกจากกุฏิ

1. พิจารณาภาวะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ให้ทำการลาป่วยและสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด
2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว หรือโน้มน้ำยาฆ่าเชื้อ พร้อมกับสำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย
3. นุ่งห่มเรียบร้อยเป็นปริณทณฺ์ สวมใส่หน้ากากอนามัย/ หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะอยู่ในโรงเรียน

1. สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา
2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าโรงเรียน ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส ให้ทำการลาป่วย และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด/โรงเรียน
3. ลงทะเบียนเข้าโรงเรียน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่ในภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19
4. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ
5. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก
6. นั่ง ยืน หรือปฏิบัติศาสนกิจอื่น ๆ โดยการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร

ภายหลังกลับจากโรงเรียน เมื่อกลับมาถึงกุฏิ

1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง
2. ล้างมือให้สะอาด
3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเครื่องนุ่งห่ม

กิจวัตรที่ 7

การปฏิบัติตนของอาจารย์และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์

สาระสำคัญ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทยที่สมเด็จพระบพิตรพระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงสถาปนาขึ้น ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ เมื่อปีพุทธศักราช 2430 เป็นต้นมา ต่อมา ในปี พ.ศ. 2540 รัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้สถาบันการศึกษาแห่งนี้ มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและเป็นนิติบุคคล ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดการศึกษาและบริการวิชาการพระพุทธรศาสนาแก่สังคม ดังนี้ (1) ระดับบัณฑิตศึกษา เปิดสอนทั้งระดับปริญญาเอก และระดับปริญญาโท (2) ระดับปริญญาตรี เปิดสอน 4 คณะ คือ คณะพุทธศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ (3) ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต (4) ระดับมัธยมศึกษา มี 2 แห่ง คือ โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษาและโรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา (5) การบริการวิชาการแก่สังคม ได้แก่ อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย โรงเรียนพุทธ

ศาสนาวินิจฉัย สถาบันวิจัย กลุ่มงานธรรมวิชัย กลุ่มงานมหาจุฬาราชวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา ศูนย์พัฒนามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแคมป์สน จังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานพระสอนศีลธรรม และสถาบันภาษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมหาวิทยาลัย มีวิทยาเขต 11 แห่ง วิทยาลัยสงฆ์ 23 แห่งกระจายทุกภูมิภาคทั่วประเทศ วิทยาลัยส่วนกลาง 2 แห่ง คือ วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ วิทยาลัยพระธรรมทูต และมีสถาบันสมทบในต่างประเทศ 5 แห่ง คือ วิทยาลัยพระพุทธศาสนาตองกุก ซอนบอบ ประเทศเกาหลีใต้ มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา ซิน จู ไชนีสไทเป วิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติศรีลังกา ประเทศศรีลังกา วิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิงคโปร์ ประเทศสิงคโปร์ มหาวิทยาลัยธรรมะเกต บูดาเปสต์ ประเทศฮังการี และสถาบันสมทบในประเทศ 1 แห่ง คือ มหาปัญญาวิทยาลัย วัดถาวรรวรา ราม จังหวัดสงขลา โดยมีผู้สำเร็จการศึกษาระดับพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต จำนวน 14 รุ่น ระดับพุทธศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 26 รุ่น ระดับพุทธศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรนานาชาติ จำนวน 13 รุ่น และระดับพุทธศาสตรบัณฑิต จำนวน 66 รุ่น ปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษากว่าแสนคน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เดิมเป็นวิทยาลัยเรียกว่า “มหามกุฏราชวิทยาลัย” ได้รับการสถาปนาขึ้นโดยพระบรมราชานุญาตในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้พระราชทานนามว่า “มหามกุฏราชวิทยาลัย” เพื่อถวายเป็นพระบรมราชานุสรณ์เฉลิมพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช รัชกาลที่ 4 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 10 หน้า 526 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2436 ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้เปิดสอนตามหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก โดยมี 5 คณะ คือ (1) บัณฑิตวิทยาลัย (2) คณะศาสนาและ

ปรัชญา (3) คณะมนุษยศาสตร์ (4) คณะสังคมศาสตร์ (5) คณะศึกษาศาสตร์ เมื่อนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จึงได้ขยายการศึกษาจากส่วนกลางออกสู่ส่วนภูมิภาค โดยจัดตั้งเป็นวิทยาเขต 7 แห่ง และวิทยาลัย 1 แห่ง รวมเป็น 8 แห่ง คือ (1) วิทยาเขตมหาวิจิตรวงกรณราชวิทยาลัย ตั้งอยู่ที่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2) วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ตั้งอยู่ที่ จังหวัดนครปฐม (3) วิทยาเขตอีสาน ตั้งอยู่ที่ จังหวัดขอนแก่น (4) วิทยาเขตล้านนา ตั้งอยู่ที่ จังหวัดเชียงใหม่ (5) วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ตั้งอยู่ที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช (6) วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ที่ จังหวัดร้อยเอ็ด (7) วิทยาเขตศรีล้านช้าง ตั้งอยู่ที่ จังหวัดเลย (8) มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัย ตั้งอยู่ที่ จังหวัดนครราชสีมา

วิถีปฏิบัติของอาจารย์และนิสิตในยุค New Normal

1. การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์

1.1 ระบุและจำกัดบริเวณทางเข้า ออก

1.2 จัดตั้งจุดคัดกรองก่อนเข้างาน เพื่อวัดอุณหภูมิร่างกายและตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ไข้ ไอ หายใจลำบาก

1.3 จุดลงทะเบียนการเข้ามหาวิทยาลัย โดยการระบุข้อมูลชื่อนามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ เพื่อใช้ในการติดตาม ในกรณีที่พบการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของอาจารย์ นิสิต เจ้าหน้าที่ หรือบุคคลภายนอกที่เข้ามายังโรงเรียน หรือในกรณีที่อาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งรูปแบบของการลงทะเบียนสามารถเป็นในลักษณะของการลงทะเบียนในรูปแบบเอกสาร หรือ การลงทะเบียนแบบออนไลน์ ซึ่งหากเป็นไปได้จะช่วยลดความแออัดของผู้เข้าร่วมงานในการยื่นรอกขอข้อมูล และลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อโรค

1.4 จัดเตรียมอ่างล้างมือ สบู่ น้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์

ล้างมือในบริเวณทางเข้า และโดยรอบสถานที่จัดงาน

1.5 จัดเตรียมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย สำรอง หากเป็นไปได้

1.6 จัดเก้าอี้ ที่นั่ง เว้นระยะห่าง ไม่น้อยกว่า 1 เมตร

1.7 จัดเตรียมถังขยะ และมีระบบจัดการขยะและของเสียที่ถูกสุขอนามัย

2. การประชาสัมพันธ์ ให้อาจารย์ นิสิต เจ้าหน้าที่ หรือบุคคลภายนอก ที่มาติดต่องานที่โรงเรียนทุกท่านสวมใส่หน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย และหากมีอาการไม่สุขสบาย เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ขอความร่วมมืองดเข้ามาวิทยาลัย

3. วางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยที่จะมีการรวมกันของคนจำนวนมาก ให้ใช้ระยะเวลาสั้นที่สุด เพื่อลดระยะเวลาในการอยู่ร่วมกันของคนเป็นจำนวนมาก

4. จัดตารางการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่มีโอกาสสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ ปุ่มกดลิฟท์ และการทำความสะอาดของบริเวณทั้งหมด

ในระหว่างมหาวิทยาลัยเปิดทำการ

1. คัดกรองทุกคนที่ต้องการเข้ามายังในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การสวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย การวัดอุณหภูมิร่างกาย และตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย หากมีความผิดปกติดังที่กล่าวมาข้างต้น หรือไม่สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ขอความร่วมมืองดเข้ามาวิทยาลัย และสังเกตอาการหากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาล

2. ลงทะเบียนบุคคลที่เข้ามาวิทยาลัย โดยการระบุข้อมูลชื่อ นามสกุล

เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้

3. ตรวจสอบให้ผู้ที่เข้ามายังบริเวณมหาวิทยาลัยทุกท่านให้สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัยตลอดเวลา

4. ทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่มีโอกาสสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ ปุ่มกดลิฟท์ตามตารางที่กำหนด
ภายหลังช่วงเวลาที่มีมหาวิทยาลัยเปิดทำการ

1. ทำความสะอาดสถานที่ทั้งหมด

2. กรณีที่ทราบภายหลังว่ามีผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เข้ามายังบริเวณมหาวิทยาลัย ให้รีบแจ้งและจัดส่งรายชื่อผู้เข้ามายังมหาวิทยาลัยในช่วงเวลาดังกล่าวทั้งหมดต่อหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ทันที

วิธีปฏิบัติของพระสงฆ์ ได้แก่พระอาจารย์ และพระ เณรที่ศึกษา

ในมหาวิทยาลัยในยุค New Normal

ก่อนออกจากกุฏิ

1. พิจารณาสถานะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ให้ทำการลาป่วยและสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด

2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว หรือในย่าม พร้อมกับสำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย

3. นุ่งห่มเรียบร้อยเป็นปริมนชอล สวมใส่หน้ากากอนามัย/ หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะอยู่ในโรงเรียน

1. สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา

2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าโรงเรียน ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่า

อุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส ให้ทำการลาป่วย และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้ วัด

3. ลงทะเบียนเข้ามหาวิทยาลัย เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณี ที่ในภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19

4. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ

5. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก

6. นั่ง ยืน หรือปฏิบัติศาสนกิจอื่น ๆ โดยการเว้นระยะห่างระหว่าง บุคคลอย่างน้อย 1 เมตร

ภายหลังกลับจากมหาวิทยาลัย เมื่อกลับมาถึงกุฏิ

1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง

2. ล้างมือให้สะอาด

3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเครื่องนุ่งห่ม

กิจวัตรที่ 8

การปฏิบัติตนของพระสงฆ์ที่ต้องเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจนอกวัด

สาระสำคัญ

การปฏิบัติตนที่ต้องเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจนอกวัดของพระสงฆ์ ถือว่าเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. การเดินทางไปราชการหรือกิจของคณะสงฆ์ อาทิเช่น ไปประชุมทางคณะสงฆ์ หรือ ไปกิจนิมนต์เฉพาะงานภายนอกวัด และ 2. การเดินทางไปเป็นส่วนบุคคล อาทิ เช่น เดินทางไปเยี่ยมญาติโยมที่คุ้นเคยกัน อย่างไรก็ตาม การออกไปปฏิบัติ

ศาสนิกชนกวดัดง่าว จำต้องมุ่งถึงกิริยามารยาทที่ควรประพฤติในเวลา ออกเดินไปในสถานที่ต่างๆ โดยเริ่มตั้งแต่การนุ่งห่ม การสำรวม ระวังอิริยาบถ การพูดคุย ให้อยู่ในอาการที่เหมาะสม

วิถีปฏิบัติของพระสงฆ์ในยุค New Normal

ก่อนออกจากกุฏิ

1. พิจารณาภาวะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ให้งดปฏิบัติศาสนกิจและสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ควรไปรับการตรวจรักษา ณ สถานพยาบาลใกล้วัด
2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว หรือในยาม พร้อมกับสำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย
3. นุ่งห่มเรียบร้อยเป็นปริณทล สวมใส่หน้ากากอนามัย/ หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะปฏิบัติศาสนกิจ

1. สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา
2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส งดปฏิบัติศาสนกิจและสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ควรไปรับการตรวจรักษา ณ สถานพยาบาลใกล้วัด
3. ลงทะเบียนเข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจ เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่ในภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19
4. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ
5. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก
6. นั่ง ยืน หรือปฏิบัติศาสนกิจอื่น ๆ โดยการเว้นระยะห่างระหว่าง

บุคคลอย่างน้อย 1 เมตร

ภายหลังกลับจากปฏิบัติศาสนกิจ เมื่อกลับมาถึงภูมิจ

1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง
2. ล้างมือให้สะอาด
3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเครื่องนุ่งห่ม

วิธีปฏิบัติของพุทธศาสนิกชน

1. ก่อนเข้าร่วมงาน

1.1 พิจารณาภาวะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอ จาม งดเข้าร่วมงาน

1.2 สวมใส่หน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้าตลอดเวลา

1.3 พกเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ

2. ระหว่างการร่วมงาน

2.1 เมื่อถึงบริเวณทางเข้างาน ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส งดเข้าร่วมงาน และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ควรไปรับการตรวจรักษา ณ สถานพยาบาล

2.2 ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่ในภายหลังพบว่าหากอาจมีโอกาสสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19

2.3 สวมหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา

2.4 ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย

๑

2.5 ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก

2.6 นั่งโดยเว้นระยะให้ห่างจากบุคคลอื่น อย่างน้อย 1-2

เมตร

3. ภายหลังการเข้าร่วมงาน เมื่อกลับถึงบ้าน

ถูกต้อง

- 3.1 ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้
- 3.2 ล้างมือให้สะอาด
- 3.3 ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเครื่องนุ่งห่ม

กิจวัตรที่ 9

การเปิดวัดท่องเที่ยวให้ปลอดภัยจาก COVID-19

สาระสำคัญ

วัดเป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรม ทั้งพุทธศิลป์ งานจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมต่างๆ สะท้อนให้เห็นอารยธรรมและความเจริญในด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม รวมทั้งการเชื่อมโยงความเป็นมาของวัฒนธรรมกับชุมชนและการตั้งถิ่นฐานของชุมชน การพัฒนา การจัดการสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพื่อรองรับผู้เข้ามาเยี่ยมชมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้วัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชีวิตมีศักยภาพในการดำรงรักษาความเลื่อมใสศรัทธาในพุทธศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย ตลอดจนมีความพร้อมในด้านพื้นที่ บุคคลและกิจกรรมทางศาสนาที่จะสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทยในมิติศาสนาให้เกิดเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงธรรมะ โดยมีวัดเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศาสนาและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นวิถีพุทธที่ตั้งอยู่บนความพอดี เพื่อวางระบบการจัดการเส้นทางท่องเที่ยวแสวงบุญต้นแบบให้กับชุมชนรองรับความต้องการของการท่องเที่ยว

เชิงศาสนา สร้างความเชื่อมโยง และสร้างความเท่าเทียมในการแสวงหาโอกาส บนพื้นฐานของการพัฒนาการท่องเที่ยวในมิติทางศาสนา เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวแสวงบุญเป็นตัวกระตุ้นส่งเสริมให้คนในชุมชนโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนได้เข้าใจ เห็นคุณค่าของศาสนา ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น และนำคุณค่าของศาสนา วิถีคิดที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญในสังคมไทยที่ดี อันได้แก่ การมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร รักในศิลปวัฒนธรรมที่เป็นทุนทางสังคมของคนไทยกลับมาใช้บนเส้นทางบุญ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ถูกทิศทาง และ เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวแสวงบุญเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องของศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตในภูมิภาคกับสาธารณชนภายนอก

การจัดการวัดเพื่อการท่องเที่ยวในยุค New Normal

ก่อนการจัดการวัดเพื่อการท่องเที่ยว

1. การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์

1.1 ระบุและจำกัดบริเวณทางเข้า ออก

1.2 จัดตั้งจุดคัดกรองก่อนเข้าวัด เพื่อวัดอุณหภูมิร่างกายและตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ไข้ ไอ หายใจลำบาก

1.3 จุดลงทะเบียนเข้าทัศนศึกษาในวัด โดยการระบุข้อมูลชื่อนามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ เพื่อใช้ในการติดตาม ในกรณีที่พบการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของผู้เข้าร่วมงาน หรือในกรณีที่อาจมีโอกาสสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งรูปแบบของการลงทะเบียนสามารถเป็นในลักษณะของการลงทะเบียนในรูปแบบเอกสาร หรือ การลงทะเบียนแบบออนไลน์ ซึ่งหากเป็นไปได้จะช่วยลดความแออัดของผู้เข้าร่วมงานในการยื่นรอกกรอกข้อมูล และลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อโรค

1.4 จัดเตรียมอ่างล้างมือ สบู่ น้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์

ล้างมือในบริเวณทางเข้า และโดยรอบวัด

1.5 จัดเตรียมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย สำรอง หากเป็นไปได้ และให้บริจาคตามศรัทธาหรือความเหมาะสม

1.6 เลือกสถานที่ในการเปิดให้ทัศนศึกษาให้มีพื้นที่กว้างพอสำหรับผู้เข้าชม ให้สามารถเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลได้อย่างน้อย 1 เมตร ตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก หรือระบุจำนวนผู้เข้าชมในแต่ละสถานที่ในแต่ละช่วงเวลา

1.7 จัดเส้นทางในการเดิน ให้เป็นไปในทิศทางเดียว และเว้นระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตร

1.8 จัดเก้าอี้ ที่นั่ง เว้นระยะห่าง ไม่น้อยกว่า 1 เมตร

1.9 จัดเตรียมถังขยะ และมีระบบจัดการขยะและของเสียที่ถูกสุขอนามัย

2. ประกาศประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้ามาทัศนศึกษาในวัดทุกท่านสวมใส่หน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย และหากมีอาการไม่สุขสบาย เช่น มีไข้ ไอแหว่ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ขอความร่วมมืองดเข้าทัศนศึกษาในวัด

3. วางแผนระยะเวลาในการทัศนศึกษาในวัดให้ใช้ระยะเวลาสั้นที่สุด เพื่อลดระยะเวลาในการอยู่ร่วมกันของคนเป็นจำนวนมาก

4. จัดตารางการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่ผู้เข้าร่วมการทัศนศึกษาในวัดมีโอกาสสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ และการทำความสะอาดของบริเวณทั้งหมดภายหลังเสร็จสิ้นการทัศนศึกษาในแต่ละวัน

ในระหว่างการเข้าทัศนศึกษา

1. คัดกรองผู้เข้าร่วมงาน ได้แก่ การสวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย

การวัดอุณหภูมิร่างกาย และตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย หากมีความผิดปกติดังที่กล่าวมาข้างต้น หรือไม่สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ขอความร่วมมืองดร่วมงาน และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาล

2. ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมงาน โดยการระบุข้อมูลชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้

3. ตรวจสอบให้ผู้เข้าร่วมงานทุกท่านให้สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัยตลอดเวลา

4. ทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่ผู้เข้าร่วมงานมีโอกาสสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ ตามตารางที่กำหนด

ภายหลังทัศนศึกษา

1. ทำความสะอาดสถานที่ทั้งหมดภายหลังแล้วเสร็จกิจกรรมในแต่ละวัน

2. กรณีที่ทราบภายหลังว่ามีผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เข้าร่วมทัศนศึกษาในวัด ให้รีบแจ้งและจัดส่งรายชื่อผู้เข้าร่วมงานทั้งหมดต่อหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ทันที

วิธีปฏิบัติของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติศาสนกิจในยุค New Normal

ก่อนออกจากกุฏิเพื่อเข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจ

1. พิจารณาสถานะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควรงดปฏิบัติศาสนกิจ และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด

2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว หรือในย่าม พร้อมกับ

สำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย

3. นุ่งหม่เรียบร้อยเป็นปริณทล สวมใส่หน้ากากอนามัย/ หน้ากากผ้า ตลอดเวลา

ขณะปฏิบัติศาสนกิจ

1. สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา

2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าสถานที่จัดงาน ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส งดเข้าร่วมการปฏิบัติศาสนกิจ และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด

3. ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่อยู่ในภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19

4. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ

5. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก

6. นั่ง หรือการปฏิบัติศาสนกิจอื่น ๆ ให้เว้นระยะห่างระหว่างพระสงฆ์ อย่างน้อย 1 เมตร

7. ในกรณีที่มีการบิดงอขาต ให้เดินตามทางเดินที่จัดไว้ รักษาระยะห่างระหว่างบุคคล ให้ได้อย่างน้อย 1 เมตร

ภายหลังการปฏิบัติศาสนกิจ เมื่อกลับมาถึงกุฏิ

1. ถอดหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง

2. ล้างมือให้สะอาด

3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเครื่องนุ่งหม่

วิธีปฏิบัติของผู้เข้าทัศนศึกษาในวัด

ก่อนเข้าร่วมงาน

1. พิจารณากาเวสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มี

ใช้ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควร
งดเข้าร่วมงาน และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจ
สุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาล

2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว พร้อมกับสำรองหน้ากาก
ผ้า/ หน้ากากอนามัย

3. สวมใส่หน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะเข้าร่วมงาน

1. สวมหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา ยกเว้นขณะรับ
ประทานอาหาร น้ำดื่ม สามารถถอดหน้ากากได้แต่ควรให้ระยะเวลาในการ
ถอดหน้ากากสั้นที่สุด

2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าบริเวณงาน ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่า
อุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส งดเข้าร่วมงาน และสังเกตอาการ หาก
อาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาล

3. ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่ใน
ภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19

4. ในกรณีเตรียมของเพื่อใส่บาตรพระ ให้วางของยังบริเวณโต๊ะที่จัด
เตรียมไว้

5. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ

6. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก

7. นั่ง ยืน โดยเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร

ภายหลังการเข้าร่วมงาน เมื่อกลับถึงบ้าน

1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง

2. ล้างมือให้สะอาด

3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเสื้อผ้า

กิจกรรมที่ 10

การจัดงานประจำปีตามวิถีวัฒนธรรมของวัดในยุค New Normal

สาระสำคัญ

การจัดงานประจำปีตามวิถีวัฒนธรรมของวัด โดยส่วนใหญ่จะเป็นงานบุญตามประเพณีและการจัดงานสมโภชเนื่องในโอกาสสำคัญๆ ทางพระพุทธศาสนา อาทิ เทศกาลนมัสการปิดทองหลวงพ่อดำ วัดไร่ขิง จัดขึ้นในช่วงวันขึ้น 12 ค่ำ ถึง แรม 5 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี ในงานมีการออกร้านจำหน่ายสินค้าจากหน่วยงานต่างๆ มากมาย ช่วงกลางวันมีมหรสพตลอดงาน (9 วัน 9 คืน) , งานพระปฐมเจดีย์ งานองค์พระนครปฐม งานวัด 9 วัน 9 คืน งานนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ เป็นประเพณีที่ทำสืบทอดกันมายาวนาน เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสมานมัสการพระบรมสารีริกธาตุที่บรรจุอยู่ในองค์พระปฐมเจดีย์ และนมัสการ พระร่วงโรจนฤทธิ์ พระพุทธรูปเก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองนครปฐม ภายในงานจะมีการทำบุญตักบาตร การแสดงแสง สี ดนตรี เป็นงานวัดที่สร้างสีสันให้กับนครปฐมในช่วงต้นหน้าหนาว อีกทั้งภายในงานยังมีการออกร้านค้าต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ร้านอาหาร ร้านขนมไทย ร้านค้าอื่นๆ ร้านของฝาก ของที่ระลึก สินค้าแฮนด์เมด สินค้าแฟชั่นต่างๆ , งานวัดนมัสการหลวงพ่อพะชร ในงานจัดให้มีขบวนแห่รถบุปผาชาติ และขบวนอัญเชิญดอกบัวที่แต่ละอำเภอนำมาบูชาหลวงพ่อพะชร พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองที่ประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถวัดท่าหลวง เพื่อนำพานดอกบัวขาวเข้าไปถวายหลวงพ่อพะชรภายในพระอุโบสถ ส่วนในยามค่ำคืนของงานที่มีการไหลเรือไฟ และมีกิจกรรมที่เป็นบรรยากาศงานวัดก็ได้มีมหรสพสินค้า OTOP นอกจากนี้ภายในวัดก็ยังมีกิจกรรมร่วมทำบุญ เป็นต้น

การจัดงานประจำปีและงานเทศกาลในยุค New Normal

ก่อนการจัดงาน

1. การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์

1.1 ระบุและจำกัดบริเวณทางเข้า ออก

1.2 จัดตั้งจุดคัดกรองก่อนเข้างาน เพื่อวัดอุณหภูมิร่างกายและตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ใช้ ไอ หายใจลำบาก

1.3 จุดลงทะเบียนเข้าร่วมงาน โดยการระบุข้อมูลชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ เพื่อใช้ในการติดตาม ในกรณีที่พบการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของผู้เข้าร่วมงาน หรือในกรณีที่อาจมีโอกาสสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งรูปแบบของการลงทะเบียนสามารถเป็นในลักษณะของการลงทะเบียนในรูปแบบเอกสาร หรือ การลงทะเบียนแบบออนไลน์ ซึ่งหากเป็นไปได้จะช่วยลดความแออัดของผู้เข้าร่วมงานในการยื่นรอกกรอกข้อมูล และลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อโรค

1.4 จัดเตรียมอ่างล้างมือ สบู่ น้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์ล้างมือในบริเวณทางเข้า และโดยรอบสถานที่จัดงาน

1.5 จัดเตรียมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย สำรอง หากเป็นไปได้

1.6 เลือกสถานที่ในการจัดงานให้มีพื้นที่กว้างพอสำหรับผู้ร่วมงาน ให้สามารถเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลได้อย่างน้อย 1 เมตรตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก

1.7 หากมีการใส่บาตร จัดเตรียมโต๊ะสำหรับญาติโยมในการวางของ

1.8 จัดเส้นทางในการเดิน ให้เป็นไปในทิศทางเดียว และเว้นระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตร

1.9 จัดเก้าอี้ ที่นั่ง เว้นระยะห่าง ไม่น้อยกว่า 1 เมตร

1.10 จัดเตรียมถังขยะ และมีระบบจัดการขยะและของเสียที่ ถูกสุขอนามัย

2. การประชาสัมพันธ์ บัตรเชิญ/ ประกาศประชาสัมพันธ์การจัดงาน ระบุให้ผู้ร่วมงานทุกท่านสวมใส่หน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย และหากมีอาการไม่สบาย เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ขอความร่วมมืองดเข้าร่วมงาน

3. วางแผนพิธีการของงานให้ใช้ระยะเวลาสั้นที่สุด เพื่อลดระยะเวลา ในการอยู่ร่วมกันของคนเป็นจำนวนมาก

4. จัดตารางการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่ผู้เข้าร่วมงานมีโอกาส สัมผัสบ่อยครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ และการทำความสะอาด ของบริเวณทั้งหมดภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม

ในระหว่างงาน

1. คัดกรองผู้เข้าร่วมงาน ได้แก่ การสวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย การวัดอุณหภูมิร่างกาย และตรวจเช็คอาการเบื้องต้น ได้แก่ ไข้ ไอแห้ง ๆ มี น้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย หากมีความผิดปกติดังที่กล่าวมาข้างต้น หรือไม่สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ขอความร่วมมืองดร่วมงาน และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจ สุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาล

2. ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมงาน โดยการระบุข้อมูลชื่อ นามสกุล เบอร์ โทรศัพท์ที่ติดต่อได้

3. ตรวจสอบให้ผู้เข้าร่วมงานทุกท่านให้สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากาก อนามัยตลอดเวลา

4. ทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่ผู้เข้าร่วมงานมีโอกาสสัมผัสบ่อย

ครั้ง เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ ตามตารางที่กำหนด

ภายหลังพิธี

1. ทำความสะอาดสถานที่ทั้งหมดภายหลังแล้วเสร็จกิจกรรม
2. กรณีที่ทราบภายหลังว่ามีผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เข้าร่วมงาน ให้รีบแจ้งและจัดส่งรายชื่อผู้เข้าร่วมงานทั้งหมดต่อหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ทันที

วิธีปฏิบัติของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติศาสนกิจในงานประจำปีและงานเทศกาลในยุค New Normal

ก่อนออกจากกุฏิเพื่อเข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจ

1. พิจารณาภาวะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควรงดปฏิบัติศาสนกิจ และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด
2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว หรือในย่าม พร้อมกับสำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย
3. นุ่งห่มเรียบร้อยเป็นปริมนทล สวมใส่หน้ากากอนามัย/ หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะปฏิบัติศาสนกิจ

1. สวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา
2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าสถานที่จัดงาน ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส งดเข้าร่วมการปฏิบัติศาสนกิจ และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้วัด
3. ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่ใน

ภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19

4. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ

5. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก

6. นั่ง หรือการปฏิบัติศาสนกิจอื่น ๆ ให้เว้นระยะห่างระหว่างพระองค์อย่างน้อย 1 เมตร

7. ในกรณีที่มีการบิดนวด ให้เดินตามทางเดินที่จัดไว้ รักษาระยะห่างระหว่างบุคคล ให้ได้อย่างน้อย 1 เมตร

ภายหลังการปฏิบัติศาสนกิจ เมื่อกลับมาถึงกุฏิ

1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง

2. ล้างมือให้สะอาด

3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเครื่องนุ่งห่ม

วิธีปฏิบัติของผู้เข้าร่วมงานประจำปีและงานเทศกาล ก่อนเข้าร่วมงาน

1. พิจารณาสถานะสุขภาพ หากมีการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพ เช่น มีไข้ ไอ แห้ง ๆ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจเร็ว หายใจลำบาก หรือหายใจเหนื่อย ควรงดเข้าร่วมงาน และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้บ้าน

2. เตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ พกติดตัว พร้อมกับสำรองหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย

3. สวมใส่หน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้าตลอดเวลา

ขณะเข้าร่วมงาน

1. สวมหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ตลอดเวลา ยกเว้นขณะรับประทานอาหาร น้ำดื่ม สามารถถอดหน้ากากได้แต่ควรให้ระยะเวลาในการถอดหน้ากากสั้นที่สุด

2. เมื่อถึงบริเวณทางเข้าบริเวณงาน ตรวจวัดอุณหภูมิกาย หากพบว่าอุณหภูมิมากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส งดเข้าร่วมงาน และสังเกตอาการ หากอาการรุนแรงขึ้น ให้ไปรับการตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการพยาบาลใกล้บ้าน

3. ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน เพื่อสามารถติดตามได้สะดวก ในกรณีที่ในภายหลังพบว่าท่านอาจมีโอกาสนสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19

4. ในกรณีเตรียมของเพื่อใส่บาตรพระ ให้วางของยังบริเวณโต๊ะที่จัดเตรียมไว้

5. ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ

6. ไม่สัมผัส ตา ปาก จมูก

7. นั่ง ยืน โดยเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร

ภายหลังการเข้าร่วมงาน เมื่อกลับถึงบ้าน

1. ถอดหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ทำความสะอาด/ทิ้งให้ถูกต้อง

2. ล้างมือให้สะอาด

3. ดูแลความสะอาดของร่างกายและเปลี่ยนเสื้อผ้า

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

ที่ ๑๗๑๔/๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด

เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด โดยการสนับสนุนของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยการทำนงนงานประสานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการและนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาลงกรณ์ราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๐ จึงแต่งตั้งผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการปฏิบัติศาสนกิจวิถีใหม่ปลอดภัยจากโควิด ประกอบด้วย :-

๑. พระราชปรียัติกวี, ศ.ดร.	ที่ปรึกษา
๒. พระเทพศาสนากิบาล	ที่ปรึกษา
๓. พระเทพพรเมธี, รศ.ดร.	ที่ปรึกษา
๔. ดร.อนกร ศรีสุขใส	ที่ปรึกษา
๕. พระมหาบุญเลิศ อินทปถโญ, ศ.ดร.	หัวหน้าโครงการ
๖. พระมหาสาทร อมมาทโร, ดร.	คณะทำงาน
๗. พระมหาศุภวัฒน์ ฐานวุฑโฒ	คณะทำงาน
๘. ผศ.ดร.พุทธชาติ แผนสมบุญ	คณะทำงาน
๙. ผศ.ดร.เบญจมาศ สุขสถิตย์	คณะทำงาน
๑๐. ดร.กฤติยา ถ้ำทอง	คณะทำงาน
๑๑. ดร.สายน้ำผึ้ง รัตนงาม	คณะทำงาน
๑๒. ดร.เรียงดาว ทวะชาติ	คณะทำงาน
๑๓. ดร.ภูษิต ปุสันรัมย์	คณะทำงาน
๑๔. พระมหาประกาศิต สิริเมโธ, ดร.	เลขานุการโครงการ
๑๕. พระมหาประเสริฐ รัชชปถโญ	ผู้ช่วยเลขานุการโครงการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(พระราชปรียัติกวี, ศ.ดร.)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕๒ หมู่ ๑ วัดไร่ขิง ตำบลไร่ขิง อ่างทองสมพราน จังหวัดนครปฐม ๗๓๒๑๐
www.rk.mcu.ac.th